WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 102. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЧЕРВНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 2, 1961 No. 102. VOL. LXVIII.

ДОМІНІКАНСЬКИЙ ДИКТАТОР ТРУХІЛЬЙО ЗГИНУВ ВІД СКРИТОВБИВЧОЇ КУЛІ

СИТУАЦІЯ В ДОМІНІКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ НЕ Є ВИЯСНЕНА; РАСК ВІДКЛАВ ВИЇЗД ДО ЕВРОПИ ЗГІДНО З ЗАРЯДЖЕННЯМ КЕННЕДІ

Диктатор Рафаель Трухільйо

Ню Йорк. — 31-го травня зі столиці Домініканські Республіки Сіюдад Трухільйо подано на один день спізнену вістку, що там у вівторок 30-го травня коло 10 години увечері виконали вдалий атентат на диктатора Рафаеля Леонідаса Трухільйо Моліну. Трухільйо згинув, але влада і надалі є в руках прихильників його режиму. Президент Домініканської Республіки д-р Йоакін Балягер який займає цей уряд від серпня 1960-го року, у повідомленні про атентат, заявив, що армія і уряд панують над ситуацією і контролюють країну. Радіо подало цю вістку аж в середу о год. 5:45 по полудні. Згідно з відомостями, які надійшли з різних джерел, 7 осіб їхали в авті, з якого виконано атентат на диктатора, коли він вертався до столиці в авті зі свого приватного помешкання в Сан Крістобалі. Радіостанція Нешенел Бродкестінґ Компані подала вістку, що антентат виконали 7 осіб, між якими був і один ґенерал, який шукав помсти за якісь кривди його родині. Згідно з відомостями цього радія Трухільйо згинув від скритовбивчої кулі, а між вбивниками мав бути ґенерал Хуан Томас Діяз. Одного зі змовників вбили, а кількох інших зловили, ґенерал разом із іншими змовниками втік в гори, де нібито мали бути 1,000 вояків, що чекали на нього. Аґенція Асосієйтед Пресс донесла, що поліція 31-го травня ввійшла до мешкання римо-католицького єпископа, американського громадянина Томаса Ф. Рейлі, який був під домашнім арештом за те, що мав непорозуміння з режимом ґенералісимуса Трухільйо. Була вістка, що єпископа забрала була поліція, але він пізніше вернувся до свого помешкання. Політичні втікачі в столиці Мехіко заявили, що вони нічого не знають про атентат. Провідник цих політичних втікачів Хуан Ромеро Улльоа заявив, що політичні прихильники диктатора Трухільйо плянували повстання проти теперішнього режиму, яке мало бути в травні, червні або липні, залежно від обставин. Телефонічні розмови з Сіюдад Трухільйо стверджують, що там панує спокій, і що в цілій країні панує спокій, і ситуація є „нормальна". Президент Балягер зарядив 9-денну жалобу в цілій країні. Внаслідок вбивства домініканського диктатора державний секретар Дін Раск, на зарядження президента Кеннеді, який телефонував із Парижу, відклав свій виїзд до Парижу, бо в державному департаменті побоюються, що в Домініканській Республіці може прийти до громадянської війни і до різних політичних ускладнень. Сусідня Гаїтська Республіка змобілізувала свої збройні сили і обставила кордон від Домініканської Республіки. В урядових колах сподіваються, що Раск зможе залишити Вашінґтон, щоб своєчасно бути разом із Президентом під час розмов із Хрущовим. Ситуація в Домініканській Республіці не є ясна. Не є відомо, хто плянував вбити Трухільйо, хто тепер є там при владі, чи вбивство диктатора, який 31 рік був при владі, означає зміну теперішнього режиму, і якщо так, то чи ця зміна піде направо чи наліво. Дехто гадає, що вбивства доконала група військовиків, яка хотіла зміни влади. Але згідно з вістками, вбивники не мають контролі над країною. Організація Американських Держав ухвалила була загострити дипломатичні зв'язки з Домініканською Республікою, і ЗДА 26-го серпня 1960-го року зірвали були дипломатичні зв'язки з режимом домініканського диктатора. 31-го березня ц. р. президент Кеннеді зарядив не купувати в Домініканській Республіці того додаткового цукру, який мали ЗДА закупити після того, як припинено купувати цукор на Кубі. ЗДА мають інвестицій там на суму $250 мільйонів, і мають там радарову стацію для керованих ракет.

ЗДА вже не відстають в продукції керованих ракет

Вашінґтон. — Голова Палатної Комісії Космічних Просторів конґресмен із Люїзіяни Овертон Брукс, промовляючи на зборах Крайового Конґресу в справах рік і портів, заявив, що ЗДА вже не відстають від СССР в продукції далекосяжних ракет. ЗДА тепер продукують навіть більше ракет, як СССР. Під час виборів демократи твердили, що СССР має більшу скількість керованих ракет. Тепер ЗДА, казав конґресмен Брукс, працюють над зброєю проти ворожих керованих ракет, і в найближчому часі має ця країна мати успіхи в космічній комунікації. „За 18 місяців, казав він, матимемо ґльобальну космічну комунікаційну систему. За три роки ми викінчимо таку систему, що зможемо без дротів телефонувати до кожного місця на нашій пляветі". Брукс заявив, що до ґльобальної телевізійної системи треба ще викінчити деякі інженерські роботи.

Уряд переслав Конґресові законопроєкт про перевишкіл безробітних

Вашінґтон. — Президент Кеннеді 29-го травня вислав Конґресові законопроєкт про перевишкіл тих робітників, які втратили працю внаслідок автоматизації праці. Перевишкіл має допомогти цим робітникам знайти нову фахову працю. Згідно з цим проєктом робітник зможе під час перевишколу впродовж одного року діставати по $40 тижнево. Крім того робітник зможе дістати допомогу на кошти перенесення в інше місце праці, куди він зможе переселитися з родиною. Президент в супровідних листах до спікера Палати Сема Рейбирна і віцепрезидента Линдона Б. Джансона просить про „негайну акцію" в цій справі. Президент пише, що безробітний, який втратив працю внаслідок механізації праці, мусить дістати новий фах в руки, щоб „міг стати знов продуктивним членом громадянства". Модерна індустрія вимагає фахівців, і то ще більших спеціялістів, як давніше. Ця програма в першому році коштувала б коло $100 мільйонів.

Словацька Ліґа Америки закликає Президента визнати „право словаків на самостійність"

Ню Йорк. — Словацька Ліґа Америки відбула в готелі Ню Йоркер 37-мі річні збори, на яких прийнято резолюцію, в якій закликається президента Кеннеді і американський Конґрес „визнати право словацького народу на самостійну державу". В цій резолюції говориться про те, що теперішній комуністичний уряд Чехо-Словаччини встановлений проти волі словацького народу. В резолюції пишеться: „Чехи ніколи не були, ані не хочуть бути словаками; і словаки ніколи не були, ані не хочуть бути чехами; тому технічно ані історично не було „чехо-словацького народу". Словацька Ліґа Америки домагається, щоб уряд ЗДА протестував „проти брутального переслідування словацьких релігійних, культурних і політичних провідників теперішнім чехо-комуністичним режимом в Празі".

В НАЙБЛИЖЧУ НЕДІЛЮ ВІДБУДУТЬСЯ ВЕЛИКІ ВРОЧИСТОСТІ УПЦ В БАВНД БРУКУ

Бавнд Брук, Н. Дж. — В найближчу неділю, 4-го червня, тут в осередку Української Православної Церкви в ЗДА відбудуться великі врочистості, пов'язані з актом вмурування в стіни будованої тут Церкви-Пам'ятника цеглин з київських церков: собору св. Софії та церкви Успіння Печерської Лаври. У врочистостях візьме участь митрополит Української Православної Церкви в ЗДА, ВПреосв. Іоанн Теодорович, який в асисті архиєпископа Мстислава і духовенства відправить соборну архиєрейську Службу Божу перед Церквою-Пам'ятником. Врочистості почнуться о год. 9-ій рано збіркою Духовенства, парафій, сестрицтв, вівтарних хлопчиків і церковних хорів коло тимчасової церкви, після чого, о год. 9:30 рано відбудеться процесія перенесення цеглин з київських церков з тимчасової церкви до Церкви-Пам'ятника. Служба Божа почнеться о год. 10:30 рано, а після неї, о год. 12:15 вполудне, відбудеться передача для перехования в Церкві-Пам'ятку бойового стягу 3-ої Залізної Стрілецької Дивізії і срібної відзнаки Січових Стрільців, яку в 1919-му році під час Визвольних Змагань полк. Євген Коновалець вручив головному отаманові Симонові Петлюрі. Акт вмурування цеглин в стіни Церкви-Пам'ятника відбудеться о год. 12:30 вполудне. Під час урочистостей промовлятимуть Владика Митрополит Іоанн, Архиєпископ Мстислав, колишній секретар праці і теперішній кандидат на губернатора стейту Ню Джерзі Джеймс П. Мічел, письменниця Людмила Коваленко та президент Української Православної Ліґи С. Капелюх. Після врочистостей в Осередку Церкви, на площі в ‚Українському Селі' (Сідер Ровд) відбудеться пікнік, що його влаштовують Братство і Сестрицтво церкви св. Андрія. На врочистостях передбачається великий здвиг народу.

КЕННЕДІ І ДЕ ҐОЛЬ ПОГОДИЛИСЬ БОРОНИТИ ЗАХІДНІЙ БЕРЛІН

Президент Кеннеді (зліва в авті) разом із президентом Франції де Ґолем проїжджають під охороною Ґвардії Республіканської Безпеки на Кі д'Орзей — французького міністерства закордонних справ.

Париж. — През. Кеннеді і французький през. Шарль де Ґоль зараз у своїй першій 37-хвилинній розмові погодились щодо конечности оборони Західнього Берліну проти всякої спроби Совєтів змінити нинішній статус того міста. Пресові секретарі обох президентів проголосили, що між обома президентами ствержено „повну тотожність поглядів" щодо конечности західнього спротиву проти нової совєтської аґресії у відношенні до Західнього Берліну. Друга частина конференції між обома президентами відбулась після обіду, коли вони нараджувались впродовж години й 50 хвилин. За газетними твердженнями, ця розмова стосувалась закордонно-політичних проблем в Азії і Африці, головно Ляосу і Конґа. Найдраживіші справи, в яких існують найбільші розбіжності між Францією і ЗДА, а саме: Північно-атлянтійського пакту, атомового озброєння і Об'єднаних Націй, мають прийти на черґу нарад щойно на кінці. Тим часом ділові наради обох президентів були перервані маніфестаціями і прийняттями, що їх устійнив дипломатичний протокол. І так обидва президенти поїхали під Тріюмфальний Лук до могили Невідомого Вояка, де през. Кеннеді склав вінок та запалив вогонь, а вечером відбувся офіційний бенкет з участю 140 осіб, після чого президенти прийняли на равті дальших 1.500 відвідувачів. Офіційний французький комунікат говорить про півтори мільйона осіб, які вітали Президента і його дружину на вулицях Парижу, а найскромніша оцінка говорить про поверх пів мільйона французів. В усіх звідомленнях говориться про захоплення французів зокрема дружиною Президента, що є французького походження й плавко говорить по-французьки. На бенкеті през. Кеннеді та през. де Ґоль обмінялись заявами про традиційний „сантимент і приязнь" між ЗДА і Францією від днів Вашінґтона.

Справа Берліну є широко обговорювана всією Західньою пресою у зв'язку з цією першою стадією розмови през. Кеннеді з де Ґолем. За загальним переконанням, Хрущов захоче на зустрічі з през. Кеннеді у Відні переперти свою вимогу щодо перетворення Західнього Берліну у „вільне місто" і підписання мирового договору з двома Німеччинами, погрожуючи знову, що у випадку, коли Захід відкине ту вимогу, то він підпише з Східньою Німеччиною сепаратний мировий договір. Хоч східньо-німецький комуністичний лідер Вальтер Ульбріхт знову запевнив на сторінках „Ноєс Дойчлянд", що Східня Німеччина не думає спутувати свободи доступу від Заходу до Західнього Берліну, проте загальна думка така, що ціллю Москви й східньо-німецьких комуністів є включити Західній Берлін під східньо-німецьке комуністичне правління і що вони будуть змагати до тієї цілі новою бльокадою. Саме у такому випадку Захід рішений проламати ту бльокаду силою, що може довести до нової великої війни. Найбільше боїться цього Англія, але Франція завжди була за найрішучішим становищем в цій справі і в тому дусі де Ґоль запевняв західньо-німецького канцлера Конрада Аденауера, коли він відвідував його у Берліні в минулому тижні. Теперішнє домовлення між Кеннеді і де Ґолем йде саме по лінії — рішучого становища Заходу в обороні свобід Західнього Берліну, навіть, коли б воно мало загрожувати вибухом нової великої війни.

Південно-Африканський Союз став самостійною республікою

Преторія. — 31-го травня ц. р. проголошено офіційно Південно-Африканський Союз самостійною республікою, при чому затверджено рішення його прем'єра Генріка Верверда щодо виступлення Союзу з Бритійського Комонвелту. У т. зв. „Великій церкві", домі молитви Голляндської зреформованої Церкви, перший президент республіки, 67-річний Чарльз Сварт, склав присягу і виголосив промову, в якій підкреслив, що нова республіка не дозволить нікому на втручання в її внутрішні справи. Це був виразний натяк на загальний засуд англійським урядом, Об'єднаними Націями і світовою опінією біло-расової політики, що її проводить режим Гендріка Верdверда. Сварт висловив низку компліментів на адресу королеви Єлисавети II., з очевидною ціллю — не задразнювати взаємин з Англією. 12.000 війська зосереджено задля запевнення ладу і спокою під час церемоній, зв'язаних з проклямацією республіки, з уваги на гостру опозицію збоку автохтонного кольорового населення та великої частини білих, англійського, а не голляндського походження. Південна Африка була пов'язана з Англією від 1806 року, ото ж тепер порвались 155-річні зв'язки.

Іран і Південна Корея проситимуть збільшеної допомоги від ЗДА

Тегеран. — Дві союзні країни Америки, Іран і Південна Корея, опинились у важкій господарській ситуації, яка стоїть у тісному зв'язку з тамошніми політичними подіями. Іранський прем'єр Алі Аміні заявив, що він проситиме в З'єдинених Державах додаткової фінансової допомоги, яка вможливила б йому перевести санацію іранських фінансів. Хоч Іран дістає річно $275 мільйонів із нафтових джерел та дістав впродовж останніх десятьох років коло більйона долярів допомоги від Америки, проте теперішній уряд одідичив від свого попередника цілком порожню державну касу. Причиною цієї кризи є великі зловживання та масове хабарництво в Ірані. Алі Аміні саме й переводить чистку серед адміністраційного та військового й поліційного апарату, але не всилі перевести реформ — без готівки. До Ірану вернувся король Різа Палеві з молодою дружиною після 7-денного відвідання Норвеґії і короткого перебування в Римі. Також південно-корейський прем'єр, генерал Чанґ До Юнґ, признав що його уряд проситиме в З'єдинених Державах фінансової допомоги.

Двох ґенералів, керівників революти в Альжирі, засуджено на 15 років в'язниці

Париж. — Після триденної судової розправи проти ґенералів Моріса Шаля і Андре Целлера, керівників минуломісячної військової революти в Альжирі, проголошено присуд, за яким засуджено їх на 15 років в'язниці. Прокуратор заявив, що він не жадає кари смерти з уваги на те, що ті ґенерали намагалися за всяку ціну оминути проливу крови та що не отягались перебрати на себе повну відповідальність за свої вчинки. Обох їх позбавлено ґенеральських ступнів та всіх почестей і відзначень, включно з ордером Леґії, що його має ґенерал Шаль, колишній головний командант збройних сил Фбанції в Альжирі. У ході процесу проти тих французьких ґенералів, керівників військової ворохобні в Альжирі з минулого місяця, виявляється, що — як ствердив один із військовиків-свідків — не та ворохобня стала причиною ферменту в старшинському корпусі французької армії, а той фермент існував вже давно і тільки вибух у формі ворохобні. Як свідки зізнавали на тому процесі ґенерали Анрі де Нокіллі, командант Оранського району в Альжирі, Леон Перрота, командант 29-ої піхотної дивізії, Жосеф Казенаф, командант іншої дивізії, емеритований ґенерал Жан Ецієн Валюї і інші.

Можливість нових виборів у Канаді

Оттава. — 29-го травня ц. р. в Канаді відбувалися додаткові вибори в чотирьох виборчих округах, в яких проґресивно-консервативна партія Джана Діфенбейкера виграла в трьох округах, а опозиційна ліберальна партія здобула мандат в окрузі Лідс в східньому Онтаріо, що була віддавна твердинею консерватистів. Деякі політичні обсерватори гадають, що прем'єр Діфенбейкер повинен восени цього року розписати нові загальні вибори, бо тоді, звичайно, буває найменше число безробітних, і урядова партія мала б можливість здобути більшість. Але інші політики твердять, що Діфенбейкер не повинен рискувати новими виборами вже цього року, бо опозиція здобула один мандат в окрузі Лідс і збільшила число своїх голосів в інших трьох виборчих округах. Тому прем'єр повинен триматися при владі так довго, як довго зможе, і не дозволяти на риск нових виборів, які могли б принести небажану несподіванку.

Пластуни відзначили Свято Юрія, вшанували пам'ять Шевченка

Іст Четгем, Н. Й. — Минулої суботи і неділі, 27 і 28-го травня, тут на Пластовій Оселі відбулося традиційне Свято Юрія, пластового патрона, в якому взяли участь пластові організації з Ню Йорку, Джерзі Сіті, Нюарку, Ню Гейвену, Бриджпорту, Ню Бронсвику, Елизабету та Пассейку, разом чотири сотні пластового юнацтва, як також старших пластунів і сеньйорів. Свято відбулося під час дуже неприятливої погоди, бо падав дощ і сніг, але це в нічому не зменшило традиційної пластової бадьорости. Командантом Свята, що його переводив курінь „Червона Калина", був Вол. Стойко, а в святі взяли участь голова Крайової Пластової Ради інж. Яро Гладкий і голова Крайової Пластової Старшини Ольга Кузьмович. Службу Божу відправив в неділю всч. о. Любомир Гузар. Головною темою цієї свято-юрської зустрічі пластової молоді був Шевченківський рік та вшанування пам'яті Шевченка у 100-річчя його смерти. Це було зокрема темою пластової ватри, що відбулася в суботу ввечері під дахом. В неділю після Служби Божої відбулися теренові гри.

● **Нововибраний сенатор** - республіканець в стейті Тексас 35-річний професор колоджу Джан Дж. Тавер 1-го червня іде до Вашінґтону на розмову з проводом Республіканської партії. Він зможе перебрати пост сенатора аж 13-го червня, коли буде потверджений урядово вислід виборів, в яких він дістав 7,252 голосів більше.

В Торонті видано „Археологію України" проф. Яр. Пастернака

Торонто. — Заходом окремого громадського комітету, створеного за почином ред. Б. Гошовського і під проводом проф. Зенона Зеленого, появилася в Торонті друком і розіслана до редакцій і передплатникам велика наукова синтетична праця — історія України з правдавніх доісторичних часів до княжої доби включно п. н. „Археологія України", що її написав відомий український археолог і дослідник проф. д-р Ярослав Пастернак, записаний славно в історії української науки відкриттям і розкопами княжого Галича. Добре видана і в міцній полотняній оправі книга нараховує 792 сторінки з 329 ілюстраціями, 4 кольоровими вклейками та 18 двосторінковими картами. Завершена книга обширним резюме англійською і німецькою мовами. Появилася вона під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка і попереджена переднім словом сеньйора українських археологів проф. д-ра Михайла Міллера і з передмовою автора, в якій він подає історію її опрацювання та видання. Мовну редакцію праці проф Ярослава Пастернака й устійнення української археологічної термінології перевів ред. Вячеслав Давиденко. Матеріял у цій монументальнії книзі поділений на десять розділів: Палеоліт, Мезоліт, Неоліт, Бронзова доба, Скито-сарматська доба, Сарматсько-римська доба, Раньослов'янська доба, Київська Русь і, вкінці Княжі столичні городи. Книга оправлена в полотно і має на обкладинці витиснений золотом напис. Присвятив її автор „молодим археологам, історикам та дослідникам і любителям української старовини". У передплаті книга коштувала $13.50. Теперішньої її ціни ще не подано.

Совєти щойно тепер виявили деякі подробиці лету Ґаґаріна

Москва. — Совєти виявили, що їхній „космічний корабель", яким мойор Юрій Ґаґарін 12 квітня ц. р. облетів Землю, був вистрелений у місцевості Байконур, на схід від Аральського озера, більш-менше наполовині дороги між Маґнітогорськом і Ташкентом, в пустельному районі Казахстану. Зате приземлився Ґаґарін із парашутом біля села Смєловка в Саратовській області недалеко Волги. Водночас большевики оприлюднили різні подробиці лету, віддалі від Землі і т. п. Західня преса зазначує, що це перший випадок, коли Москва виявила місце вистрелення свого сателіта, бо засекречування всяких таких подробиць була найбільшою трудністю у співпраці з Совєтами в Міжнародному Геофізичному році 1957-58. Теперішнє зламання тієї большевицької традиції приписують фактові публічного розголошення всіх без вийнятку подробиць лету американського астронавта Алана Шеппарда.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** скористав із права „вета" та не підписав законопроєкту про те, щоб ветеран першої світової війни Вілліям Джозеф Вінсент не мусів звернути державній скарбниці $1,102, які він незаконно дістав. Президент заявив, що Вінсент мусить звернути незаконно пібрану суму, бо інакше інші ветерани могли б зловживати фондами з Ветеранської Адміністрації.

● **Сусідка президента Кеннеді** в Ганіс Порті, Массачусетс, пані В. С. Смит нарікає на те, що сотки, а деколи й тисячі туристів прибувають перед дім Президента, щоб хоч через паркан його побачити, і при цій нагоді роблять їй шкоду, толочать траву та кидають порожніми пушками в її собак, які перебувають на грядках біля її дому.

● **Секретар фльоти** Джан Д. Конеллі шукає наступника на пост шефа морських операцій, який то пост займає тепер адмірал Арлі Бирк, що має відійти на емеритуру. Між кандидатами на цей пост називають адміралів Джана Г. Сайдса і Гаролда П. Смита і адмірала Джорджа В. Андерсона. Дехто згадує ще й адмірала Джеймса С. Расселла.

У СВІТІ

● **Панна Даніель Бувіє**, 19-річна далека кузинка дружини президента Кеннеді, яка звалась з дому Жаклін Бувіє, згинула в минулий понеділок вранці в автомобільній катастрофі, як їхала з своїм батьком і двома іншими пасажирами до Парижу, на побачення з дружиною Президента у зв'язку з приїздом Президента на конференцію з президентом де Ґолем. Катастрофа сталась за 20 миль від Ліону. Авто вилетіло зі шляху, вдарило в дерево і перевернулось. Всі інші пасажири вийшли ціло, з легкими ранами.

● **В Індії**, в місцевості Дурґапур, молодий бенгалець Дуляль Паль кинувся з ножем на президента керівної Конґресової партії Саньєву Редді, як той висідав з потягу, приїхавши на на з'їзд бенгальської молоді. Поліціянт підбив руку атентатчикові й перешкодив убивству. Атентатчик заявив, що він плянував атентат також на прем'єра Неру.

● **Княжна Марґарита**, яка більш як рік тому вийшла заміж за Антоні Армстронґ-Джонса, сподівається на жовтень цього року дитини, яка буде п'ятою на черзі претендентів до англійського престолу. Вістка про це дуже врадувала широкі англійські кола, серед яких княжна Марґарита втішається великою популярністю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Збільшена військова готовість

Кожна далекосяжна державна політика мусить брати під увагу найрізноробідніші можливості розвитку подій, проготовлятись на всі можливі випадки. Дворейкова політика супроти СССР проявилася в двох одночасних вістках: про подорож президента Кеннеді до Европи, де 3 і 4 червня відбудеться його зустріч із Хрущовим у Відні, та про плянову реорганізацію збройних сил ЗДА і перевірку стратегічного плянування, з покладенням більшого натиску на вишкіл спеціяльних військ в З'єдинених Державах і союзних з ними країнах, щоб активно й успішно протиставитися комуністичним партизанським затіям.

Ця остання вістка тісно пов'язана з кількома недавніми подіями військово - політичного характеру: з невдачею кубинського емігрантсько - революційного висаду з 18-го квітня ц. р., з успішними операціями комуністичних підривних і партизанських частин в Ляосі та Південному В'єтнамі і з незручною ситуацією, що створилась для американського уряду внаслідок скарг Франції на контакти американських розвідчих чинників з французькими націоналістами, що згодом вчинили військову ворохобню в Альжирі. Як відомо, президент Кеннеді покликав був зараз після кубинської історії ген. Максвелла Тейлора, колишнього команданта парашутних військ і колишнього шефа штабу Армії, щоб він перевірив дійсну причину невдачі висаду і подав свої рекомендації, щоб подібна невдача не повторилась. Ті рекомендації тепер готові і вони зводяться — за газетними вістками — головно до двох моментів: 1) розмежування розвідчих функцій Центральної Розвідчої Агенції від військово - оперативних і 2) поширення програми творення спеціяльних військ для партизанських і „малих" воєн, з передбаченням вишколу подібних військ також в союзних країнах, загрожених комуністичною агресією. Всі військові операції, ведені дотепер Центральною Розвідчою Агенцією, мають перейти до відання Пентагону, під зверхність асистента секретаря оборони в справах міжнародної безпеки. Готовість до „малих" воєн не применшує ані трохи приготувань на випадок великої війни, з ужиттям атомової зброї.

Ця нова реорганізація є тільки частиною змін, що їх уводить новий секретар оборони Роберт МекНамара за згодою президента Кеннеді. Вони вказують на те, що бажання миру і розмови з Хрущовим не замрячують перед очима керівних чинників ЗДА реального образу: постійної і безперервної комуністичної загрози, до якої треба пристосовувати власну оборону не тільки території ЗДА, але й заморських союзних країн.

Ще один „указ"

Внутрішня ситуація в Совєтському Союзі дійшла до такого стану, що дальше втримування населення в карбах „соціялістичної законности", значить вимаганої режимом слухняности і дисципліни, стає неможливим без адміністраційного примусу й терору, без суворих кар за такі чи інші „порушення" цієї „законности". Замість обіцяного ще Леніним скасування державного апарату, зокрема тюрем і концтаборів, компартія примушена цей апарат розбудовувати, посилювати, а то й загострювати, караючи направо й наліво в'язницею, засланням та розстрілами.

Після „указу" з дня 5-го травня ц. р. про „посилення боротьби з неробами", які ведуть „паразитарний спосіб життя", указу, що ним встановлено знову кару заслання та концтаборів, і вслід за ним другого „указу" з дня 7-го травня ц. р., про „посилення боротьби з особливо небезпечними злочинцями", яким встановлено кару смерти не тільки за виразні антидержавні злочини, але і за крадіж державного чи громадського майна, Президія Верховного Совєту СССР проголосила 24-го травня ц. р. новий „указ" про „відповідальність за приписки та фальшування звітности із виконання плянів", за який то новий антидержавний злочин встановлено кару позбавлення свободи до трьох років в'язниці.

Викликаний цей новий „указ" наявністю масового фальшування звідомлень про досягнення й успіхи в різних ділянках совєтського господарства. Фальшування показників „звітности" поширилося останнім часом до такої міри, що його почали стосувати вже й уряди і центральні комітети компартій окремих республік. Це проти них гримів Хрущов на січневому пленумі ЦК КПСС, вимагаючи суворого їх карання судовими вироками.

Як і попередні, останній „указ" спрямований, згідно з совєтськими звичаями, не проти справжніх винуватців у тих чи інших порушеннях „законности", але проти людей, що є тільки слухняним знаряддям режиму, виконавцями встановлених совєтською практикою дій. Тож на засадах приписок і фальшування звітности побудована вся статистика навіть найвищих державних установ Совєтського Союзу і, роблячи свої „приписки", та „перекручення", совєтські урядовці й керівники на місцях ішли тільки за прикладом верхівки, яка стосувала ці приписки і фальшування у всесоюзному маштабі. Карання підрядних чинників за злочини проводу — це ще один доказ безупинного розкладу й загнивання совєтського комуністичного ладу.

Монументальна книга

У Торонті, в Канаді, цими днями появилася друком книга проф. Ярослава Пастернака „Археологія України", яку інший наш авторитет в археології, проф. д-р Михайло Міллер, у передньому слові до цієї книги окреслив, як монументальну, як „найвидатніше явище за останні десятиріччя в розвитку української науки, зокрема історії". Книга, справді, грандіозна не тільки своїм розміром, але в першу чергу своїм змістом, своїм значенням і вартістю для української науки, української історії та українського розвитку.

У чому ж монументальна вартість книги проф. Пастернака? Її знову ж коротко, але ядерно з'ясовує проф. Міллер, пишучи: „Історики старої школи звичайно розпочинали історію України з виникнення першої Київської держави, в крайньому разі згадували скитів або першу консолідацію східньослов'янських племен . . . Однак, український народ, як і всі інші, перше, ніж перейти до державного життя, прожив довгі й довгі тисячоріччя свого поступового формування . .: Ця перша частина історії, так звана передісторія, вивчається в основному на підставі реальних, археологічних пам'яток. Досі ми такої первісної історії українських земель та українського народу не мали. Отже, з того в історії України творилася ніби прірва, яку тепер і заповнює проф. Я. Пастернак".

З цієї найкоротшої характеристики значення і призначення книги проф. Пастернака можна собі виробити й загальне уявлення про її рішальну, щоб не сказати переломову, вартість для нашої науки. Коли ж до цього додати дбайливість, з якою книга приготовлена — вона ж є результатом тридцятилітньої мозольної праці її автора — та багатство використаних і поданих у ній джерел, від найдавніших до найновіших, то й матимемо образ тієї монументальности, що її становить ця книга. А її значення ще тільки збільшує обставина, що на неї спромоглася українська еміграція, і цьому досягненню нічого подібного не може сьогодні протиставити окупована Україна, хоч її гнобителі з своїми вільними чи підневільними прислужниками намагаються реклямувати як „незалежну" та „квітучу" республіку. Що більше, „Археологія України" проф. Я. Пастернака є могутнім ударом, ударом справжньої культурної атомової бомби в окупанта України та його забріхану пропаганду. Українська еміграція має всі причини гордитись цим великим досягненням, що його треба завдячувати в першу чергу авторові книги, як і невеликій групі ентузіястів, що зайнялись та допомогли в її публікації. Черговим завданням повинно б бути видання цієї книги англійською мовою. Широкий відгук українського громадянства на українське видання міг би до цього заохотити і до цього причинитись.

МЕРТВІ ТІНІ І БОЛЮЧА ДІЙСНІСТЬ

(На підставі нових романів українських підсовєтських письменників)

Процеси омертвіння совєтської літератури, ступневого затрачування нею основних прикмет, властивих літературі кожного цивілізованого народу, тривають роками. Безсиле борсання совєтських письменників і поетів у лещатах соцреалізму особливо гостро разить тепер західніх літературознавців на тлі успіхів Москви у важкій індустрії, в ракетобудівництві. Кількома переважно для закордону виготовленими фільмами справі тут не зарадити. Зокрема українська література, якій призначено провінціяльне, підрядне супроти російської літератури становище, зійшла на край схематичности і шабльоновости: однакові ситуації, ті самі сюжети й „герої", неначе мертві тіні, переходять у ній з твору в твір, викликаючи у читачів знудження і знеохоту до совєтського красного письменства. Все це, очевидно, насторожує комуністичну правлячу верхівку, яка мусить здавати собі справу з вартости літератури в арсеналі комуністичної зброї. І тому останнім часом щораз частіше зустрічаємо в совєтських журналах гострі атаки на письменників, від яких офіціяльні критики вимагають того, чого вони, при всіх своїх талантах, в рямцях обов'язкового соцреалізму дати неспроможні.

„Ні для кого не є секрет, — пише у квітневому числі „Вітчизни", журналі Спілки письменників України, Ів. Світличний, — що, хоч творів про сучасне село і написано у нас багато, серед них немає такого, який, бодай віддалено, нагадував би „Підняту цілину" Шолохова".

Ось приблизна сюжетна схема українського роману-повісти, типової для кількох останніх років: освічений, розумний, обдарований комуніст, гнаний „партійною совістю", приїздить на село і починає боротьбу з місцевими бюрократами, п'яницями, ледарями, які заважають колгоспові стати „мільйонером". Чи вдасться це йому — це вже залежить від особистих прикмет героя роману.

„Можна битися об заклад, — признається Ів. Світличний, що, коли запитати, з якого твору взято цю сюжетну схему, кілька читачів неодмінно назовуть різні твори". І справді, за такою самою схемою написані „Переджнив'я" Ю. Збанацького, „25 сторінок однієї любови" А. Мороза, „Камяний Брід" В. Земляка, „Трудна любов" В. Кучера, „Золота заметіль" М. Шаповала, „Друга зустріч" П. Оровецького, „Граки прилетіли" О. Андреєва, „Після весілля" Д. Ґраніна та ін.

Однак, партійних рямців, в які старається убгати літературу комуністична верхівка, мертвотного соцреалізму, який робить з письменників „робінзонів, відірваних від народу" та його інтересів — всього того совєтський літературний критик нібито не добачає. Навпаки, він похваляє письменників, які в такому фальшивому пляні опрацьовують сільську тематику, бо „січневі пленуми і виступи на них М. С. Хрущова ще раз переконливо потвердили, що на селі тепер виявляються найгостріші суперечності (!) нашого життя". Але тому, що сучасна ситуація на селі дуже пригадує „рік великого перелому", коли Сталін ламав селянський хребет, літературний критик Світличний застерігається, що люди, які тепер ідуть на село, оті „тисячники", і „нинішня боротьба за піднесення сільського господарства психологічно й соціяльно відмінні від боротьби з куркульською стихією". Значить, писати треба про інших людей, придумувати інші ситуації, шабльони та схеми, щоб переконувати читачів, що чорне — не чорне, а біле.

Що не подобається Світличному в нових романах українських письменників і чому за взірець їм ставить він „Піднятау цілину" російського письменника Шолохова? — „Головний персонаж „Піднятої цілини", — пише він, — справжній посланець робітничого класу, керівної сили в житті країни", а герої сучасних повістей — якісь не такі. Ось, наприклад, головний герой „Переджнив'я" Ю. Збанацького — „людина з тих окремих інтелігентів, що відривалися від народу; герой повісти А. Мороза „25 сторінок" — „на якомусь етапі свого життя раптом відчув, що він випав, відірвався від цієї великої землі і блукає десь, поза її тяжінням і горінням, як порожній і холодний уламок. Що він знає про неї, що знає про народ? І що зробив він для народу, який годує і поїть його вже стільки років, і одягнув його кохану в блискучий, синій шовк? . ."

Хто це відірвався, хто випав і кого потом і кров'ю своєю вигодував народ? Та ж „луччих людей", „вихованців і посланців партії", яких в буйній уяві письменників совість жене на село, де „виявляються тепер найгостріші суперечності"!

Все це — представники „нової кляси", що її так талановито змалював і проаналізував „комуністичний відщепенець" Джілас у своїй зовсім не соцреалістичній книжці.

Особливий інтерес для характеристики всіх цих представників „нової кляси" має їхнє моральне обличчя в інтерпретації літературного критика Ів. Світличного. Ось так полковник Трубай з „Останньої шаблі" М. Руденка колись у тяжкі роки війни, покинувши дружину, злигався з міщанкою. Інженер Ступак, герой роману Оровецького „Друга зустріч", „самовіддано" вирушає на село, а дружина з донькою залишається в місті. Як на гріх, там він зустрічає свою давню коханку . . . теж із сином від нього. А потім на протязі всього роману вирішує: до кого ж йому все таки пристати? Дружина інженера Чумамака з „Переджнив'я" Збанацького також категорично залишається в місті і тільки те й робить, що думає, як би нашкодити своєму чоловікові. Інженер Коропов з „Кам'яного Броду" В. Земляка теж прибуває до колгоспу із малим сином, залишивши дружину в місті, і заводить тут новий роман. Така сама історія повторюється в повісті „Граки прилетіли".

„Ще не дуже занепокоюєшся, — пише критик Іван Світличний, — коли читаєш кожен твір зокрема. Та ось ви прочитаєте другий, третій, десятий роман чи повість. І що ж, справді, таке? Щонайменше в половини героїв як не скоки в гречку, так дві родини, як не дві дружини, так дружина й коханка, але обов'язково якийсь „трикутник" чи „чотирикутник", обов'язково якась сердечна халепа. Хочеш чи не хочеш, а від такої „геометрії" мимоволі схопишся за голову".

У російській літературі другої половини 19-го століття модним персонажем був „кающийся дворянин", який, гнаний совістю, „ішов у народ", щоб спокутувати перед ним гріхи свої і своїх батьків. Тепер на сторінках совєтських романів мандрує до колгоспу „кающийся комуніст" — неіснуючий в природі, висмоктаний з пальця тип, який в чорній колгоспній дійсності має зовсім іншу подобу і образ. Ось такий Левко Горовий із згаданої повісти А. Мороза „відмовляється від усіх благ цивілізованого міста, від блискучої кар'єри, яка на нього чекала, і йде на село — туди, де він зможе принести значно більше користи . . ." — І хто вам, дядьку, повірить? — спитав би Мороза, якби вільно було спитати, колгоспний читач його наскрізь фальшивої повісти.

Таким чином, у більшості творів останніх років, що їх написали українські підсовєтські письменники, опрацьовується рівночасно дві теми: відсталий колгосп і — або інтелігент, вихованець партії, який „відірвався від народу" і ніяк не дасть собі ради в колгоспі, або енергійний і мудрий хрущовець, який, „прагнучи принести якнайбільше користи своїй вітчизні", учиняє на селі фантасмагоричні зміни - переміни. Серед тих і тих зустрічаємо інженерів, господарських керівників, агрономів, що роками пересиджували по міністерських кабінетах, емеритованих полковників, звичайно, скромних героїв останньої війни.

Як же виглядає той „відсталий" колгосп в описах письменників? Скільки правди мусять сказати вони про сучасне село?

Виходить, що навіть соцреалізм має якусь дозу ре-

(Закінчення на стор. 4-ій)

50-РІЧЧЯ ПСИХОАНАЛІЗИ В ЗДА

Цього року в травні минуло 50 років від часу заснування Американського Психоаналітичного Товариства в Ню Йорку, яке тепер є загальноамериканською науковою організацією із 923-ма членами.

Першим психіятром в Америці, який став послуговуватися психоаналітичною методою д-р Зиґмунда Фройда (1856 - 1940), був д-р А. А. Брілл, перекладач творів цього віденського вченого.

Фройд був лікарем та психологом і займався лікуванням умовохворих людей. Його головне відкриття полягає в тому, що він уважав за основний рушій людської поведінки несвідомий, особливо статевий, потяг. Один лікар, який ще перед першою світовою війною навчався психоаналізи у Фройда, в публічній доповіді таким способом вияснював теорію свого вчителя:

Порівняймо людське душевне життя до кулі. Всередині цієї кулі зосереджуються всі бажання - прагнення людини від часів її раннього дитинства. Деякі з тих бажань не могли бути здійснені внаслідок різних причин — моральних, товариських, матеріяльних. В пізнішому віці ці подавлені („витіснені" з свідомости) бажання домагаються свого здійснення. І вони є немов би тією причиною яка спричиняє землетруси та вибухи вульканів, а в людському психічному житті — психічні недуги.

Фройд вважав, що треба тільки виявити й проаналізувати витіснені з свідомости прагнення, щоб оздоровити психічно хвору людину. Тому науку його й названо психоаналізою, і займаються нею не тільки вчені психологи, але передусім психіятри, лікуючи умовохворих.

Але довідатись від пацієнта про його інтимні психічні переживання, про які він сам деколи не знає, не легко, бо ці переживання були колись подавлені. Ключ до цього винайшов Фройд — у снах. Він твердив, що сни, це і є ті витіснені в дитинстві психічні переживання, про які доросла людина навіть і не знає.

Фройд написав велику працю про сни, в якій, на основі дослідження своїх пацієнтів, доводить, що сни можуть бути дуже часто ключем до виявлення психічної недуги.

Тепер немає у світі вчених психологів, які б вповні заперечували важливість Фройдового відкриття. Тільки науковці в СССР називають теорію Фройда „реакційною та ідеалістичною в сучасній буржуазній психопатології" і цілковито її відкидають. Багато вчених у вільному світі не в усьому погоджуються з теорією Фройда. Вони признають її вартість і погоджуються, що деколи за її допомогою можна вилікувати умово хвору людину.

Такі визначні психологи, як Адлер і Юнг, які спочатку були вірними учнями Фройда, ствердили, що душевні конфлікти в людини можуть виникати не тільки на тлі „витіснених" сексуальних переживань, але також на тлі „нездійснених прагнень людини до влади, до популярности". Душевні конфлікти, — твердять ці вчені, — можуть виникати і внаслідок соціяльних та культурних факторів, що діють в оточенні людини.

Теорію Фройда атакують ще й з іншого боку. Деякі психологи признають, що душевні конфлікти можуть викликати різні психічні недуги, так звані неврози. Фройд, мовляв, не звернув уваги на те, що на виникнення душевних недуг можуть мати вплив також органічні фактори, бо люди мають різні душевні обдарування.

Найновіші досліди виявили, що також деякі гормони можуть спричиняти душевні заворушення, і що нормальні під психічним оглядом люди, діставши іньєкції деяких субстанцій, виявляють познаки душевних недуг.

Критики Фройда починають взагалі сумніватися в можливості успішного лікування методою психоаналізи. Вони кажуть, що це лікує не психоаналіза, а — час, який вже старовинні греки вважали за найкращого лікаря.

Як би воно там не було, психоаналіза у ЗДА не має вже тієї слави, якою втішалася тоді, коли нею користувались численні лікарі, а письменники брали її в основу при писанні своїх творів.

Були навіть такі психологи, які вважали психоаналізу за нову релігію, а сексуальний гін — за підставу людської поведінки.

Однак, дійсні науковці і досі признають за Фройдом все те варте уваги, що він відкрив у людській душі.

ТУРБОТИ В АНГЛІЇ

Лондон. — Добрим тоном уважається в „Об'єднаному Королівстві говорити з незнайомими людьми, особливо з чужинцями, на буденні, незначні, звичайні теми. Така загальноприйнята тема — погода. Вона тут так часто міняється, що завжди можна про неї говорити: „Сьогодні менше дощить, як учора", або: „Сподіваємось, що завтра будуть сонячні години" і т. д., в різних варіянтах.

Але тепер, при моїх відвідинах Англії, бачу, що „політичний клімат" тут радикально змінився. Темою розмов є в першу чергу афера комуністичного шпигуна Блейка, що, з десяток років, бувши на британській дипломатичній службі, передавав секретні оборонні документи Москві. Вісім років тому, два англійські дипломати, Меклін і Бриджес, втекли до Москви; торік відбувся процес у Лондоні проти цілої групи шпигунів - комуністів, що служили Москві, а тепер на довершення всього довелося судити Блейка.

Тому, що мої випадкові співрозмовці на пароплаві і залізниці довідалися, що я близько знаю комуністичні методи, воне не говорили про погоду, а хотіли довідатися, що я думаю про Блейка. Я сказав, що, на мою думку, Меклін, Бриджес, Блейк, виходці із заможних родин, як і дочка американського дипломата Марта Додд — це жертви недбальства того суспільства, в якому вони виростали. Москва знає вагу політичної пропаганди, і витрачає на неї більйони. Нова „Історія Комуністичної партії Совєтського Союзу", що вийшла в Москві в 1959 р., тепер видана в англійському перекладі і масово поширюється. На цю вмілу, підступну пропаганду відповідь в Англії та в інших вільних країнах зовсім недостатня. Не диво, що студенти університетів, начитавшися пропагандивних комуністичних книжок, підпадають впливам Москви, вірять облесливим фразам про „визвольну місію комунізму", а деякі, найбільше запаморочені, йдуть на службу Совєтської імперії.

Афера шпигуна Блейка засудженого на 42 роки в'язниці, учинила великий струс в Британії. Лорд Монтгомери має очолити спеціяльну комісію, яка наглядатиме за діяльністю адміністраційного апарату, що має діло з державними таємницями. Але, на жаль, мало чути про те, як боротися з причинами появи Блейків. Безперечно, для цього потрібна система політичного виховання, почавши від народної школи. Треба давати вже дітям у школі факти про режим большевизму і цю політичну освіту поширити також на дорослих. Треба виясновати громадянам вільних країн, що російський імперіялізм, в комбінації з агресивною комуністичною ідеологією, творить страшну небезпеку для цілого людства. Якщо цього не робити, то турботи з приводу шпигунських афер багато збільшаться.

Viator

ДАЛЕКА ТИ...

Де ж знайти нам за тебе кращу
Сірцем, повним ґобрю вщерть?
Є. Маланюк.

Далека Ти, далека,
овіяна грозою,
За синіми лісами,
за горами у млі.
Ось так проходять роки
нечутною стопою
І кожен рік —
утому карбує на чолі.

Далека Ти, далека . . .
А все ж і досі сниться,
І манить за собою
Твоя рахманна тінь.
Бо тут — лише каміння.
А там — ясна пшениця
І небо — неозора
і мрійна голубінь . . .

А думка, думка шепче:
тут ґотика й барокко,
Собори і музеї,
і скарби давнини!
Я знаю. Тільки все це
моє не тішить око,
Бо серце — ой ти, серце!
летіло б з чужини!

Далека Ти, далека
овіяна грозою,
За синіми лісами,
за горами у млі . . .
Ось так проходять роки
нечутною стопою
І кожен рік —
утому карбує на чолі.

БОРИС ОЛЕКСАНДРІВ

I. Світ

ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ В АЗІЇ

(2)

Клюб почав свою діяльність 20-го січня 1908 р. в будинку Істратенка, в т. зв. Новому місті, де жила більшість залізничників. Заходами клюбу 26-го лютого відправлено в харбінському катедральному соборі панахиду по Шевченкові, а ввечері в приміщенні клюбу відбулась урочиста академія з деклямаціями творів поета та виступом хору.

У часописі „Харбинский Вестник", офіціозі управи залізниці, з'явилося оголошення Полтавської губернської управи про збір пожертв на пам'ятник Шевченкові, що мав бути поставлений у Києві 1911 року. Цей заклик був широко відомий ще до надрукування його у харбінському часописі і мав великий вплив на українське життя в Манджурії.

24-го лютого 1907-го року на станції Бухеду, на захід від Харбіна, гурток аматорів улаштував вечір на честь Т. Шевченка. На цьому вечорі була виставлена п'єса „Невольник". Увесь прибуток був призначений на пам'ятник Т Шевченкові.

В театрі „Портсмут" у Харбіні 25-го березня 1908 року відбувся шевченківський концерт, після якого виставлено знову „Назара Стодолю". Прибуток разом з пожертвами, зібраними під час концерту, становив 122 карбованці і 25 коп.

Одержавши в 1909-му році від Полтавського земства бльочки для переведення збору пожертв на пам'ятник, клюб розпочав успішну збіркову акцію.

Студентська громада в Томську, на Сибіру, влаштувала в 1909-му році вечір пам'яті Шевченка з доповіддю студента Сидоренка, пізніше інженера й голови української делеґації на Мирову Конференцію в Парижі. Після доповіді була музикально - літературна частина. На сцені висів портрет поета, намальований на шклі. Вечір дав 1.200 рублів, які переслано на Україну.

В тому самому році, 14-го червня, український гурток на станції Бухеду влаштував Шевченківський вечір, прибуток з якого призначено на пам'ятник і на удержання могили поета біля Канева.

У „Харбинском Вестнику" 25-го червня 1909-го р. була вміщена велика стаття Воловика про подорож пароплавом на могилу поета, що її влаштував Київський Український Клюб.

У 1910-му р. Шевченківського вечора в Харбіні не відбуто, але в соборі відправлено панахиду за душу поета.

У 1911-му р., в 50-ту річницю смерти поета, в приміщенні клюбу відбувся вечір з рефератом „Т. Г. Шевченко та його думки про громадське життя". Була концертова частина зі співами та деклямаціями.

Від літа 1911-го року аж до 1914-го року клюб переживав тяжку кризу, яку члени його пояснювали різними причинами. Фактично клюб не працював зовсім і все його майно переховував Ф. Я. Тоцький, один з найбільш активних українських діячів у Манджурії.

В цьому році у „Харбинском Вестнику" знаходимо багато інформацій про українське життя не тільки на Далекому Сході, але також на Україні та по інших країнах, наприклад, про Шевченківський вечір у Петербурзі з доповіддю М. Славінського та виступом хору Архангельського. Була нотатка й про шевченківський вечір на станції Хань-Дао-Хедзи, на схід від Харбіна. Була велика стаття Євгена Ритченка про Шевченка, як мистця, відзначено Шевченкове свято у Львові з вказівкою, що на святі був присутній брат саксонського короля — принц Максиміліян. Знаходимо також замітку, що на станції Імяньпо, на схід від Харбіна, в соту річницю з дня народження Шевченка був улаштований вечір, прибуток з якого в сумі 51.91 рубл. переслано через київський часопис „Рада" на будову пам'ятника. В цьому році в Харбіні одержувано 23 примірники „Ради", повний комплет якої у 1923 р. передав до книгозбірні Т-ва „Просвіта" Г. Пештиш.

У спогадах О. Лотоцького „Сторінки минулого", виданих Українським Науковим Інститутом у Варшаві (том 2, стр. 267), є згадка з 1905 року про українську громаду в Шангаї. На жаль, не маємо докладніших про це інформацій, хоч довелося чути, що статут громади в Шангаї був зареєстрований згідно з тодішніми правилами у російському консуляті. Хто були її члени й скільки їх було, тяжко сказати. У 30-их роках в Шангаї з'явився п. С., який походив з Поділля і перед першою світовою війною був російським консулем у Рангуні, Бірмі, а потім на Філіппінах. Він казав, що на консульській службі в Шангаї було тоді кілька українців, так само, як у різних торговельних підприємствах.

Активне українське життя розвивалося також в Туркестані, зокрема в Ташкенті, бо з будови Закаспійської залізниці в кінці минулого століття приїхало до Манджурії на будову Східньо - Китайської залізниці багато українців, а серед них відомий діяч А. Ф. Жуків, що пізніше жив у Владивостоці.

Книгарська ятка у Никольську - Усурійському, яку до війни 1914 - 1917 рр. провадив Ткалич, продавала чимало українських книжок, журналів і часописів, серед них „Кобзаря", дуже популярного серед українців, що тужили за далекою рідною землею.

(Кінець

Вступайте в члени УНСоюзу!

Не вмер поет — не вмре народ його!..

(Клівленд — у соті роковини смерти Тараса Шевченка)

У своєму надхненному вірші „Не вмер поет" — Богдан Лепкий, ствердивши факт фізичного успення Шевченка в далекому непривітному Петербурзі, ставить реторичне питання:

„А хтож йому накрис сонні
очі китайкою?
Заплаче хто по нім?...

I одним духом відповідає:

Ти не журись. Як північна
година мине,
Хтось двері втворить
нарозтвір,
Прийде „Петрусь", „Оксана",
„Катерина"
I „Наймичка" — їх зійдесь
повний двір...

А там —
Народ цілий народ, як море,
Здіймається, іде вперед,
шумить..."

Так було в час першого зложення в гріб, у Петербурзі, так — у сороковуст після успення — було на Чернечій Горі, в Каневі, „на Вкраїні милій". Так, у сто років від того часу, в наші дні, є всюди, де живе хочби найменше скупчення українців. Хіба в таких умовах можна говорити про смерть і мерця?...

В Клівленді вшанувати соту річницю фізичного успення поета - пророка з персонажів його „Кобзаря" прийшли: духи „Наймички", гетьмана Івана Підкови, з козацькою фльотилею (по дорозі на Цареград) і ціла Запорізька Січ, з нагоди вибору гетьмана. З сучасників поета прийшли Григорій Квітка Основ'яненко, та кирило - методіївський братчик і співробітник Шевченка — Пантелеймон Куліш.

З живих осіб, у Клівленді прийшли: голова клівлендського Осередку Праці Наукового Товариства ім. Шевченка проф. Володимир Радзикевич і проф. Михайло Пап, з місцевого Джан-Керол університету. Проф. Ярослав Барнич привів шість хорів, які для гідного вшанування пам'яті апостола української єдности — об'єдналися в один Злучений Хор, а Євген Садовський — свій чоловічий хор „Дніпро". Прийшли виконавці деклямацій і славної частини програми. Американський світ делегував двох випробованих приятелів українців — дост. Едварда О'Коннора й Майкела А. Фігена, та симфонічну оркестру. Це — по одній стороні рами — на сцені. А там на залі „народ цілий, народ як море". Дві з половиною тисячі, — стільки, скільки зможе вмістити репрезентаційна заля метрополітального Клівленду („Мюзік Гол").

Імпреза відбулася 19-го березня. А на другий день клівлендська американська місцева преса, у своєму звіті назвала українців „слов'янськими айришами".

Вже на годину до визначеного початку свята почався наплив народу. Півтьма на залі нагадує атмосферу з „Гамалії" („темно всюди, як у будень, а свято чимале"...).

Точно о год. 2:30 по полудні завіса підноситься й відкриває на сцені симфонічну оркестру. З-за лаштунків, з диригентською паличкою в руці, входить колишній диригент Львівського Оперного Театру, проф. Ярослав Барнич. Під його батутою оркестра грає американський гимн. Після останніх звуків раптом угору йде провізорична куртина - заслона на півсцені й мов паличкою чародія вичарований — у глибині кону відкривається імпозантний образ стадвадцяти співачок і співаків „Злучених Хорів". Святочна громада набожно прослухує „Заповіт", після якого слідує масстатична зантата Лисенка „Б'ють пороги" — обидві точки в супроводі симфонічної оркестри. Бризками Дніпрових водопадів іскряться сольові вставки З. Желехівської, Т. Колісниченко, О. Кондратенко, Я. Сідельника, П. Зеленого й О. Марцінюка. Фортепіянову партію виконує Ірина Заячківська-Гаврилюк.

На вступі словної частини програми проф. В. Радзикевич, перед спущеною куртиною, говорить про молитовне піднесення й безсмертність Шевченкової творчости.

На сцені щераз появляється симфонічна оркестра: під диригентурою проф. Барнича вона ж грає його композиції музику, на тлі якої доня диригента, Ірина Дубас, деклямує епілог до „Наймички". Щоближче трагічного фіналу поеми більше й більше хусточок на залі (з жіночих торбинок і чоловічих кишень) мандрують до очей.

Адвокат Омар Малицький, як голова Українських Злучених Організацій Клівленду — Відділ УККА, читає привітальні телеграми від мейора Клівленду, Селембрізі й Міської Ради. Слідує виступ американських промовців — О'Коннора й Фігеля. Обидва виявляють солідне знання Шевченка, обидва славлять його як уселюдського чемпіона волі і, сповіщаючи про будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, запевняють, що Америка і вільний світ не допустять до того, щоб на довщий час Україна й інші народи були в неволі. Гвіздь в майбутню домовину російського імперіялізму вбив О'Коннор реторичним запитом: „Чому ні один із російських поетів — тільки українець Шевченко — заговорив про Вашингтона й його праведний закон?" (російських поетів тоді цікавили антивашингтонські ідеали. Чемпіон російських поетів, Пушкін, писав: „Смірісь, Кавказ — ідьот Єрмолов!"... — прим. складача).

З черги студентка Дарія Голубець продеклямувала англійською мовою „До Основ'яненка", а референт програми інж. Микола Тарасюк відчитав слово Куліша над відкритою домовиною Шевченка, з провізоричного похорону в Петербурзі. Конференсє у двох мовах вів голова Ділового Комітету для вшанування пам'яти Шевченка, проф. М. Пап.

В закінчення програми шестидесятичленний чоловічий хор „Дніпро", під орудою енергійного Євгена Садовського дав два широкі полотна з козацької доби: „Івана Підкову" — Лисенка й кантату Стеценка „Вибір гетьмана". Як булави й пірначі у згаданому на вступі вірші, блищали сольові вставки. Ролю старого Івана Лободи співав д-р Володимир Боднар, іншими солістами були Роман Касараба й Олег Мороз. Фортепіяновий супровід хорові давала Марія Грушкевич.

Після останньої точки святочна громада, що не скупила брав виконавцям і промовцям, довгими ентузіястичними оплесками дякувала і хорові за його продукції і ще раз усім активним учасникам, що причинилися до створення цього незабутнього настрою. Гимн „Ще не вмерла Україна" був спонтанним наслідком пережитого й логічним завершенням тези: не вмер поет — не може вмерти й його народ!

О. Гайський

Шевченківський Вечір Відділу СУА в Сиракюзах, Н. Й.

68 Відділ Союзу Українок Америки разом з іншими жіночими організаціями м. Сиракюз 30-го квітня улаштував вечір, присвячений Шевченкові, де показано постаті жінок в творах нашого Поета. В залі нашу увагу приковував портрет Поета в масивній позолоченій рамі, виконаний фарбами, оповитий золотою пшеницею та блакитними волошками.

Та ось згасло світло, розсувається куртина, а перед другою куртиною стоять дві дівчини: Бачинська і Будзяк, які розпочинають вечір словами: „На кручах високих Дніпрових нам світить славетня могила Борця за свободу і волю схована там рідна „Країна" і розсувають другу куртину. Тут ми побачили могилу нашого Поета з зеленою травою та високим білим хрестом, який колись там стояв, а з-за лаштунків виходять пп. Годжак, Євчук та Кулик і починають співати: „На високій дуже кручі, над самісіньким Дніпром ,спить Шевченко в домовині неприбудним вічним сном". Пісня ллється і своєю простотою народною мелодією переносить нас до берегів Дніпра, до дорногої нашому серцю могили. Ми дивуємось хистові цього жіночого тріо, що так гарно передав пісню нашого нарроду, музичний же супровід панни Ганни Купровської чудово передав пригравання до пісні бандури. Вийшли п. Володимира Смик і виголосила гарно побудовану доповідь, яка висвітлює місце жінки в творах Шевченка. Ніби ілюструючи твердження доповіді п. Олена Кравс гарно продеклямувала уривок з „Неофітів".

Наступною точкою був виступ о. Галини Колодуб - Тимочко, появу якої на сцені присутні привітали бурхливою овацією. Природа щедро обдарувала співачку і вона уважно поставилась до свого дару, наполегливо працювала, а тому не дивно, що вільно ллється пісня зі сцени, з барвистими „верхами", безмежним діяпазоном і глибокими „низами". Кожний виступ п. Колодуб - Тимочко приносить радість присутнім, і китиця квітів, що її піднесла дівчинка Гусак співачці, лише в символічній формі відбиває захоплення присутніх. Молодий акомпаньятор солістки п. Б. Гейзер легко й вправно передавав найтяжчі місця супроводу, особливо в першій пісні, і своєю прекрасною грою доповнював спів солістки. Мелодеклямація „Причинної" п. Н. Врублевською в супроводі п. Г. Круль пройшла гарно і присутні тепло привітали обох виконавців.

Тут присутніх чекала приємна несподіванка: виступ п. Інги Тойбер-Огнянової, оперної співачки Відня, яка проспівала „Нащо мені чорні брови", муз. Заремби в супроводі п. Г. Круль. Коли присутні довідались, що співачка з Віденської опери і зовсім не володіє нашою мовою, всі були захоплені чужинкою, яка прийшла вшанувати нашого Поета. А її голос треба чути! Тут ми висловлюємо свою щиру подяку учительці гри на фортепіяні п. Галині Круль, бо без її праці до нас не завітала б дорога гостя п. Інга Тобер - Огнянова.

Концертова частина закінчилась і розпочався живий образ „Жінка в творах Шевченка". На підвищенні стоїть Україна — п. В. Кулик, в байраку з „корабликом" на голові, жіночому строї козацької старшини, а над її головою розпростер свої крила двохголовий орел — державний герб царської Росії. Кругом України скупчені жіночі постаті з творів Шевченка: Кріпачка — О. Майкович, Оксана — І. Граб, Русалка — Р. Тим'як, Лілея — Г. Полівчак, Відьма — М. Павлів, Марина — М. Проскуренко, Наймичка — Н. Коваленко, Калина — І. Богайчук, що з нихх кожна гарно виголошує характерний уривок, за яким легко визначити постать, а до того кожна має властивий для себе одяг і оздоблена відповідною ознакою.

Куртина зсувається і виходить п. С. Тишко з поясненням, чому відділ СУА спинився на інсценізації „Катерини". Сувора цензура Миколаєвської доби змусила Поета взяти долю української дівчини, обдуреної москалем і в ній втілити образ ошуканої і обдуреної москалями цілої України, „бо москалі чужі люди". Стає зрозумілим, чому Катерина була відсутня в групі жіночих постатів, стають зрозумілі повсякчасні напади большевиків саме на цю поему і посилене вихвалювання революційних творів Поета, не приходиться дивуватись, що в совєтських виданнях „Кобзаря" слова „москаль", „московський" замінені словами „пан", „панський". Сам текст поеми в характерних уривках дуже виразно подають ведущі: пп. Н. Возняк та С. Тишко, і кожне слово доходить до слухача. Першу картину розставання Катерини з батьками, де матір виконувала п. Є. Єржківська, Катерину — п. В. Гурська, а батька п. М. Єржківський, проведено без жадної штучности і саме це в багатьох присутніх викликало сльози на очах.

Нам дуже сподобалась і друга картина чумацької валки, де „Пугача" співало тріо в складі: пп. Ю. Копка, В. Спиці та О. Хом'яка і своїм чудовим співом хоч трохи згладили гнітуче враження першої картини. Вдало проведена невелика роля чумака п. Василем Павелком. Нарешті третя картина, що в ній брали участь пп. М. Дяченко, Г. Коваленко, Євген Павелко та П. Тимченко гарно завершила всю інсценізацію. Головну ролю Катерини виконувала п. В. Гурська і певно вклала багато праці, щоб так гарно передати всі нюанси душевної трагедії героїні.

Хочемо відмітити, що строї всіх учасників мали витриманий стиль і відбивали характер епохи. І знову розсунулась завіса і перед нами прикована до грат Україна, а над нею „серп і молот". „Мене окрадену збудили" — линуть із сцени слова вірша С. Черкасенка, але в цю безнадійно-страхітливу картину вриваються слова куунуті нашим Пророком, збуджують народ і прийде час, народ розкує свою Батьківщину, скине „серп і молот", і скрізь засяє наш золотий Тризуб. Саме це висловлює розкута людом Україна, високо тримаючи над собою портрет нашого національного Генія. Цей прекрасно переданий п. В. Куликом порив нашого народу до кращої долі охопив всіх присутніх і вечір закінчився співом „Заповіту" під акомпаніямент роялю п. Іриною Купровською.

Мусимо щиро подякувати художньому керівникові інсценізації і живої картини п. М. Міхновському і тішимо себе надією, що ми побачимо ще не одну постановку під його керівництвом.

Я. Г.

Українська православна громада в Джансон Ситі, Н. Й. жертвувала $252.50 на пам'ятник Шевченка

26 березня українська православна громада в Джансон Ситі, Н. И., соту річницю смерти Тараса Шевченка вшанувала святочною академією. В неділю рано, парох укр. прав. церкви в Джансон Ситі о. прот. Франко Лаврик відслужив панахиду за спокій душі Тараса Шевченка. По панахиді пояснив вірним значення та вплив Шевченкового „Кобзаря", на український нарід. Твори Шевченка були, і є джерелом, звідки черпала, черпає і буде черпати українська нація наснагу до боротьби за визволення з неволі.

О год. 6-ій по полудні цього самого дня в залі Українського Меморіяльного Осередку відбулася Святочна Академія. Академію започаткувала панна Джин Добранська співом американського гимну.

П. Павло Чубиняк англійською мовою говорив про тернистий шлях Т. Шевченка. На екрані були висвітлені майже всі головніші епізоди із Шевченкового життя. Вони були висвітлювані із перервами. Люди слухали доповідь і рівночасно бачили картину. В перервах між фільмо-доповіддю відіграно ряд платівок, як „Думи мої", „Встає хмара". Панна Джинь Добрянська відспівала дві пісні, одну українською мовою, і одну англійською. Реве та стогне Дніпр широкий.

Гарно та з чуттям віддеклямувала Маруся Сілецька „Розриту могилу", а Ів. Тимчина, молод., віддеклямував англійською мовою „Заповіт". Панна Маріян Левкович віддеклямувала „Мені однаково". Г. Приходa деклямував „Тарасова ніч".

На платівці відіграно „Заповіт"

о. прот. Франко Лаврик звернувся до присутніх, щоб зложили свої пожертви на побудову пам'ятника Шевченкові на вільній землі Вашингтона.

На Академії переведено збірку, що дала загальну суму $162.50.

Тиждень по святі 21-ий Відділ УНСоюзу відбув своє засідання, де ухвалено дати $50 із місцевої каси. Та ще раз переведено збіку поміж членами, які зложили $40.

Петро Садовець $10; по $5: М. Гулячок, І. Вараник; Л. Смик $3; по $2: Г. Прихода, М. Коцан, І. Руцькі, Ст. Садовець, В. Мадейчук, В. Солецькі; по $1: М. Чубиняк, В. Окрепкі, П. Бинь, А. Білас, Ю. Коротька. — Разом загальна сума зібрана $252.50, що буде вислана на будову пам'ятника.

Г. Прихода

Авторський Вечір Леоніда Полтави в Бавнд руку, Н. Дж.

Українське суспільство в новому світі виявляє зацікавлення літературою і мистецтвом. В багатьох місцях скупчення українців створено літературні і мистецькі організації ,що діють під різними назвами. Подібно є і в осередку Української Православної Церкви, в Савт Бавнд Бруці, Н. Дж., де засновано Клюб Прихильників Науки, Культури і Мистецтва. Управа цього клюбу, до складу якої входять ред. М. Степаненко, пані матка Н. Желехівська, учителька Харченко, учитель М. Теслевич і В. Григоренко, заініціювала влаштування літературного авторського вечора письменники Леонида Полтави. Цей літературний вечір відбувся в залі Консисторії УАПЦ. Присутніх було понад 50 осіб. Вечір відкрив голова клюбу ред. М. Степаненко, який привітав письменника та поінформував присутніх про його життя і діяльність.

Леонід Полтава нар. 1921 р. на Полтавщині. Середню освіту здобув в Любечі, а вищу в Ніженському Інституті ім. Миколи Гоголя. Під час війни вивезений до Німеччини як „Остарбайтер". Після війни працював в редакції часопису „Українські Вісті", в Новому Ульмі та співпрацював у часописі „Час" („Українець-Час") у Парижі та в інших часописах і журналах. На прожиток заробляв важкою працею. Працював також в радіостанції Мадриду, звідки передавалися його промови на Україну. Довший час перебував в Німеччині, Франції і в Еспанії, а тепер мешкає в ЗДА.

Видав понад 20 творів, з них 4 збірки віршів і 4 книжки для дітей. Тепер у В-ві „Книгоспілка" в Ню Йорку друкується роман „1709" (Україна доби Гетьмана Івана Мазепи) та дві книжечки для дітей. Письменник співпрацює з композитором Василем Безковайним в ділянці дитячих пісень. Вони обидва написали оперету „Казку про Червону Шапочку". Л. Полтава написав кілька п'єс, серед яких є відомі: „Пам'ятник героя", „Заметіль", „Чужі вітри", „Чого шумлять дуби". Дві із них були нагороджені на конкурсах в ЗДА і в Австралії другими преміями. Тепер український театр в ЗДА (Й. Гірняка) готує до постановки нову віршовану п'єсу „Акторя", на три дії, на два виконавці! Дія відбувається в Києві ,в 1942, 809, 1708 роках і знову в 1942 році. Тепер Леонід Полтава працює над книжкою „Матеріяли до історії української дитячої літератури".

Літературний вечір розпочався читанням творів письменника членами клюбу. Вірш „Моя Україно" прочитав Василь Григоренко, уривок з твору „Сокільська скеля" прочитала пані Юлія Безсонова, вірш „Остання війна" прочитала пані Катерина Гуцул. „Серце Шопена" прочитала пані Галина Степаненко, а вірш із збірки „Біла трава" прочитав Михайло Петрів. Першу частину літературного вечора завершила 4-літня Ніна Костецька, яка продеклямувала вірш „Моя Батьківщина".

Друга частина літературного вечора розпочалася читанням творів самим автором. Автор прочитав уривок з великого свого твору „1709". У цьому творі є оригінальний переклад цінного документу листа представника французького уряду, в якому насвітлюється постать Гетьмана Мазепи, як людини високоосвіченої, що володіє кількома европейськими мовами та людини з широким кругозором і твердої непохитної волі. Читанням цього твору письменник приковував увагу слухачів до кожного речення, до кожного слова. Бо художнім словом він відображав ту велику, за своїм змістом, добу, яку творив Великий Гетьман. Письменник прочитав також свою велику поему „Енеїда модерна", що присвячена батькові української нації — Тарасові Шевченкові.

Після читання творів письменником, учасники літературного вечора мали також приємність прослухати мелодію, записану на магнетофонну стрічку, оперети „Казка про Червону Шапочку", музику для якої написав композитор Василь Безкоровайний.

На закінчення треба сказати, що виступ в нашій громаді талановитого письменника Леоніда Полтави справив приємне враження у присутніх і подав їм надхнення до влаштовування подібних вечорів в майбутньому.

Наступний авторський літературний вечір присвячується письменниці Л. Івченко. В пляні предбачено відзначити 45-річчя театральної діяльности Йосипа Гірняка і Ол. Добровольської з участю цих славних корифеїв української сцени. Також передбачено присвятити вечір для спогадів пані Борисів - Косач про велику письменницю — Лесю Українку. Саме в той день, коли відбувався літературний вечір, минуло 90 років з дня народження Лесі Українки. З цього приводу присутні вітали рідну сестру письменниці пані Борисів - Косач і бажали їй всього найкращого.

На цьому можна було б і закінчити цю кореспонденцію, коли б не хотілось подякувати нашим паням, а саме пані матці Надії Желехівській, Юлії Безсонів, Наталії Козар, Катерині Гуцул і Галині Степененко, за приготування і частування письменника і всіх присутніх тісточками і кавою та чаєм.

В. Г.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ коштує так мало! Брак забезпечення коштує так багато! Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

Концерт Капелі Бандуристів ім. Шевченка в Ню Йорку

Пробачте мені, шановні читачі і дорогі капеляни, що пишучи оці рядки під враженням виступу капелі в Ню Йорку — не писатиму холодної і речевої музичної критики, а тільки висловлю моє особисте пережиття, а разом з ним особисті рефлексії.

Перша частина під назвою Слово Тараса дала мені незабутнє, глибоке пережиття, що його я довгоноситиму в своїй пам'яті. Сама вже тільки поява капелі в стильових козацьких костюмах і два рецитатори, мов вилиті з бронзу горді козацькі статуї, це така дорога серцю й люба картина. А виконувані капелею музичні твори до слів Шевченка і рецитаці сповнені такої достойности, такої глибокої пошани і любови до Шевченкового Слова, що попросту ніяково тут було б отр'ястися з емоційного трансу і холодно розбирати поодинокі музичні номери.

Друга частина концерту для мене особисто цікава ізза зовсім нового репертуару.

І хоч кожна точка мала свою цінність, то на мене особливе враження зробила Лисенкова кантата: „Умер поет", та головний, такби мовити, спричинник її успіху, соліст Пахолюк. Його соковитий, оксамитового кольору, рівний в усіх реґістрах басбаритон прозвучав особливо переконуюче.

Другим твором з тої частини, що вийшов на чоло, це була „Дума про Нечая" Д. Січинського. І тут уже два головні спричинники успіху. Соліст Зайферт і диригент Потапенко. Зайферт, — це вже, так сказати, певний для успіху атут й про це не було ніяких сумнівів. Але П. Потапенко як диригент-дебютант, який цей твір Д. Січинського, написаний на тенорове соло з фортепіяном, аранжував для Капелі — здав іспит, на мою думку, музичним аранжуванням і опісля виконанням цього твору на мистецького керівника капелі.

Очевидно, що до успіху капелі спричинилися усі без виїмку члени капелі, бандуристи, співаки, рецитатори та солісти: Кучер, Панасенко, Цюра (цей із своїми незрівняними тремолями на бандурі), Поліщук, Садовий, Попов, Косак і ін., бандурист Китастий - син, (із чудовою київською бандурою), В. Тисяк, що скромно співав у партії перших тенорів і всі-всі інші, але знов слід вирізнити головного спричинника успіху цілої капелі неоціненого і невсипущого голову капелі П. Гончаренка. І коли вийшов він на сцену під час перерви, щоб прохати у слухачів моральної і матеріяльної піддержки для капелі, то в того, хто знає про його недоспані ночі, про його невсипущу та повну посвяти працю для капелі, про його матеріяльну жертву майже усього його заробітку для капелі, про його невичерпну енергію в користь капелі, — то в того, хто побачив його змучене обличчя, мимоволі стиснулося серце з болю і сорому глянувши рівночасно на пів-порожню залю.

Та однак головне тут, що капеля живе і працює, що несе по громадах в ЗДА і Канаді, де тільки б'ється українське серце, безсмертне Слово Тараса, головне те, що капеля далі захоплює, полонить, дає натхніння, віру і силу.

Щаслива ж Вам путь, Дорогі Капеляни, мандруючи!

Роман Левицький

Помер полковник Віктор І. Коваленко

В Сакраменто, Каліфорнія 6-го березня, о годині 6-ій рано у власному мешканні несподівано помер на атак серця сл. п. полковник Віктор Іванович Коваленко, невіджалований і незломний борець за волю українського народу.

Покійний приймав участь у всіх визвольних змаганнях, в листопаді 1920 щоку в складі 3-ої Залізної Дивізії відступив за Збруч, був інтернований і перебував у таборі коло Каліша, де займався малярством. В Сакраменто ампутовано йому ногу.

Покійний залишив у великому смутку і тяжкому горю вірну товаришку — дружину Лідію, яка перебуває від двох років спаралізована у шпиталі в Сакраменто.

С. Ш., товариш зброї.

● В Гамбурзі, Західня Німеччина, 29-річна Марія Фріз, пріма - балеріна тамошнього оперного театру, яка зранила собі ногу і не могла виступити у прем'єрі балету „Ромео і Юлія", кинулась під час проби з високої на 60 стіп ґалерії театру та згинула на місці.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА

● РІЗНЕ ●

Українці — Увага!

Найкраще, найдешевше, найскоріше реалістично виконую малярські роботи: церкви, сценерії, образи, релігійні, патріотичні. Будете вдоволені з артистичної роботи. Артист Дм. Захарчук. "Art Studio," 644 — E. 20th St., Northampton, Pa. Phone: CO 2-2810.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ДОПОВІДЬ

проф. Олександра П. Оглоблина:

„СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ"

Конференція відбудеться

в НЕДІЛЮ, 4-го ЧЕРВНЯ 1961 р.

в год. 7:00 вечора

в приміщенні будинку Українського Інституту в Америці.

ВХІД ВІЛЬНИЙ. УВАН у США

Український Спортовий Клюб в Ню Йорку

— влаштовує —

в неділю, 11-го червня 1961 року

на "УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ" — БАВНД БРУК, Н. Дж.

СПОРТОВИЙ ПІКНІК

В ПРОГРАМІ:

КОПАНИЙ М'ЯЧ: УСК НЮ ЙОРК — ТРИЗУБ ФИЛАДЕЛФІЯ

УСК учні — ОСЕРЕДОК СУМА ТРЕНТОН учні

Музика „АМОР" ● ПОЧАТОК в год. 12:00 впол. ● Буфет у власному заряді

ВСТУП: $1.50.

Доїзд автобусом: 7-ма вул. в Ню Йорку, в год. 11:00 перед полуднем.

ЧИСТИЙ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА СПЛАТУ ДОВГУ ЗА ПЛОЩУ.

УПРАВА УСК-у

ПОВІДОМЛЕННЯ

Високошановних наших Клієнтів, українські Установи і Організації, які мають заборгування у „СВОБОДІ" з титулу своїх оголошень, просимо ВИРІВНЯТИ ЯКНАЙСКОРІШЕ свої зобов'язання.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

В НАШІЙ КНИГАРНІ

можна замовити:

A Ukrainian Poet in the Soviet Union — by Oksana Asher	$1.00
Поклін Шевченкові — матеріяли для святкування сотих роковин смерти Тараса Шевченка	2.00
Ярослав ПАДОХ: Український Народний Союз у світлі чисел — Видання УНСоюзу	1.50
Варбара ВОРД: П'ять ідей, які змінюють світ (переклад з англійського)	2.50
Микола ПОНЕДІЛОК: Соборний борщ — Збірка гумористичних нарисів, розповідей, лицедійств, оглядів та рецензій з актуальних і недавноминулих днів. Брошура	3.00
В твердій оправі	4.00
Степан РИНДИК: Логос — збірка поезій, друге видання	2.50
Галя ЛАГОДИНСЬКА: До сонця — до волі — мандрівка юности	3.00
Софія ПАРФАНОВИЧ: Вірний приятель — оповідання з життя домашнього кота	2.50
Юрій ТИС: На світанку — бібліографічна повість з життя Марка Вовчка	4.50
Юрій ЛИПА: Нотатник — новелі, 3 томи	3.00
Ярослава ОСТРУК: Проваллля — повість	2.50
Леонід МОСЕНДЗ: Останній пророк. Брошура	4.50
Тверда оправа	6.00
Іванна САВИЦЬКА: Три казочки — для дошкільного віку	1.50
Д-р В. МУРОВИЧ: По Святій Землі — враження з подорожі і опис святих місць	2.50

Замовлення і належність слати чеками або поштовими переказами на адресу:

SVOBODA
P. O. Box 346 — Jersey City 3, N. J.

НЕДІЛЯ, 4-го ЧЕРВНЯ 1961 р. год. 2:30 по пол.

ФІНАЛЬНІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ за чашу НЮ ДЖЕРЗІ СТЕЙТУ

Площа FARSHER'S GROVE в ЮНЬЙОН, Н. Дж.

Чорноморська Січ — Hoboken F. C.

ПЕРЕДЗМАГ ЮНЬЙОРІВ.

Доїзд: Springfield Rd. and Liberty Avenue in Union, N. J.

В НЕДІЛЮ, 4-го ЧЕРВНЯ 1961 року
в год. 3:00 по полудні
на LA SALLE STADIUM
20-та і Olney вул. — у ФИЛАДЕЛФІЇ

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ

УСТ ТРИЗУБ — S. V. B. STUTTGART

ПЕРЕДЗМАГ ЮНЬЙОРІВ год. 1:00 по полудні.

МЕРТВІ ТІНІ І БОЛЮЧА ДІЙСНІСТЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

альности, коли в повісті В. Кучера посланець партії, інженер Заруба, заявляє: „... колгосп у Ковалівці існував тільки для того, щоб усе зібране на полях і добуте на фармах продавати державі як обов'язкові поставки, а собі часом на насіння не лишати, а на трудодні вже й говорити нічого. Колгоспникам сутужно не лише з харчами. Холод у хатах. По двоє і троє збираються в одну хату, щоб наварити щось. Вечеряти вже й не варять. Нічим затопити..."'

Не кращі справи у ніби на глум названому „Степовою Пальмірою" колгоспі з роману „Остання шабля" М. Руденка.. Похмуру, болючу картину побачив полковник Іван Трубай, через багато років після війни вперше потрапивши в своє рідне село: „Низенький клуб і контора правління, які містилися під одним дахом, дивилися на Трубая перекошеними, підсліпуватими віконцями. Шибки подекуди були вибиті, а дірки позатикані ганчірками. Черепичний дах прогнувся. Двері теж перекошені разом з одвірками. Наче тут учора землетрус пройшов..."

Через багато років після війни — отака картина? В Українській ССР, де вже побудовано соціялізм, а тепер будується комунізм?

Той „землетрус", — пише Світличний, — захопив не лише контору правління і клуб. Неподалік Турбай помітив іншу, не менш понуру картину: „Цибатий парубок з видовженим обличчям стояв на стрісі напівзруйнованого сарая (шопи — ред.) і скидав з нього солому. Оголені крокви нагадували ребра якоїсь гігантської доісторичної тварини. Літня жінка у фуфайці, що була в Ковалівці і жіночим, і чоловічим одягом натоптувала ту солому в плямисту німецьку плащ-палатку і, притискаючи сипучі оберемки до живота, носила в корівник. Турбай подумав що вона міняє підстілку. Але заглянувши в корівник, він не повірив власним очам жінка розкладала ту солому в ясла коровам!"

А ось з цієї повісти портрет колгоспниці Ганни Щербини: „Їй було, мабуть, за п'ятдесят. Зморшкувате обличчя вицвілі очі, що колись, напевно, були голубими. Губи позападали, як у бабусі, а волосся посічене, якогось непевного кольору". Турбай не впізнав її, людину, знайому ще з дитинства. „Гадаєш, це від років у нашому колгоспі старіють? — питає вона Турбая. — О, ні! Сороклітня жінка в Пальмірі — це вже бабуся". І трохи згодом додає „Не в тім горе, що на лиці змарніла, а в тім, що душа стала, як оця солома..."

Не всі письменники описують нестатки села з таким болем і увагою, — констатує Світличний. — Але майже в кожному творі про село, в яке приїздить людина з міста є якщо не описи, так принаймні згадки і про гнилі солом'яні стріхи, і про нещасні сто грамів на трудодень, і про падіж колгоспної худоби. Зрозуміло ж, що всі, хто тільки може, тікають з таких артілей, шукають заробітку на стороні.

Павло Назаров, герой роману „Граки прилетіли" О. Андреєва, питає автора: „Знаєте, скільки нас вернулося з армії? За три роки — двадцять два чоловіка. А хто залишився в селі? Я та Мотя Тужеркін. Ще Льонька Кондак, цей до МТС прибився. Всі інші показалися, понюхали, чим тут пахне, самогону попили тиждень — і хто куди!" І пояснює, чому це так: „Кіло на трудодень — це благодать! Порахуйте-но: кіло хліба коштує дев'яносто копійок. За рік 300-400 карбованців. Вилізу я колинебудь з цієї латаної гімнастьорки при такому заробітку?"

У колгоспах, в які потрапляють герої повістей, як правило, процвітає розкрадання „громадського добра". Про це пишуть усі: В. Кучер, В. Земляк, Ю. Збанацький, М. Шаповал. Але найголовніше, що таке розкрадання серед колгоспників не вважають за злодійство. Інженер Чумак з роману Збанацького питає в старого діда - колгоспника:

„— А з чого ж живете, люди добрі, коли на трудодень нічого не одержуєте?

Це питання не здивувало селянина. Відповідь і на це була готова. І теж відверта й до цинізму гола:

— А як живемо? Хто як зуміє. Хто ближче до колгоспної комори, той з комори годується, а хто від комори далі — той з поля який сніп чи пуд картоплі, одним словом, як той ховрах, — по зернинці, по зернинці, та, гляди, на зиму й напташить...

— Але ж це крадіжка, чоловіче добрий?

Селянин щиро здивувався.

— Яка ж то крадіжка!? Красти — ні. Щоб, не доведи Біг, один у другого взяв — у нас ніколи такого не буває. А в колгоспі взяти — то не крадіж..."

„Моторошно стає від такої розмови, — пише Збанацький. — Та щира селянська відвертість боляче вразила Чумака. Сам селянин з діда-прадіда, він добре розумів селянську психологію, селянську чесність. До десятого коліна в селі не забували крадіжки. Хай дід твій колись прокрався, але й ти, онук, мусів на собі нести ганебну печать злодійського роду. Селянин ніколи не прощав своєму сусідові ледарства. Хай би тільки у весняний, робочий час пішов хлібороб з ножиком та мотузком за березовими гілками — на все життя його засміяли б, жадна дівчина не пішла б заміж у сім'ю, де не хлібороби, а лежні..."

І ось страшне признання письменника:

„Як же сталося так, що в нових, значно вищих умовах, коли ввесь світ перебудовується, повелося таке, що в багатьох селах, у багатьох людських головах переінакшилися погляди і поняття про хліборобський труд і хліборобську доброчесність? Селянина не тривожить те, що він не працює у літній час на полі, бо він знає, що сусіди його не осудять. В його розумінні краще побайдикувати, аніж працювати задарма...

Так, страшне признання для „інженера людських душ", що, після кількох десятків років існування колгоспної системи, український селянин вважає, що робота в колгоспі — то не хліборобський, не святий труд на себе, на родину, на „просящого та болящого", а рабська праця на паразитарну державу на отих міських паничів з партійними білетами в кишенях, праця — задарма. І тому він, український селянин, в колгоспі працювати не хоче і сусіда свого, який також не працює — не посуджує за це. Він залишився таким, яким був у своїй незрушимій селянський психології.

„Прикрі факти! Болючі слова! — стверджує літературний критик Іван Світличний, і вже зовсім не як критик, а як прокурор НКВД, погрожує „ледарям" і „дармоїдам"' ще від часів Сталіна знаними в українському селі погрозами: — „Але ж на те партія та уряд і вживають таких крутих і рішучих заходів, що подібним явищам уже не може бути ніякого виправдання".

В. С-ко

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Доповідь проф. Олександра Оглоблина** про „Сучасну Українську історіографію" відбудеться в рамцях Пленарної конференції Української Вільної Академії Наук у ЗДА в неділю 4-го червня ц. р., о год. 7-ій вечора в залі Українського Інституту в Америці в Ню Йорку при 2 Іст 79-ій вул., у Ню Йорку.

● **Літературний вечір про українську еміграційну літературу** 1960 року, відбудеться заходом Культурної Комісії СФУЖО в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в п'ятницю, 2-го травня ц. р., о год. 8-ій веч. На програму вечора складуться доповіді ред. Богдана Кравцева про літературну продукцію 1960 р., п-ні Наталі Чапленко про Гурток книголюбів та рецитації поезій 1960 року у виконанні п-ни Олі Кириченко. Подібний вечір з доповідями ред. Б. Богдана Кравцева та п-ні Н. Чапленко на вище названі теми відбудеться у Филаделфії в тамошньому Літературно - Мистецькому Клюбі в суботу, 3-го червня ц. р., в залі Пластового Дому при 827 Норт Френклин Стріт. Під час обидвох вечорів і в Ню Йорку й у Филаделфії відбудуться виставки видань 1960 року. Виставка в Ню Йорку буде влаштована заходом п-ні Анни Кобринської.

● **Літературний вечір Закарпаття, присвячений поезії Зореслава,** відбудеться заходом Філії Карпатського Союзу у Ню Йорку при 2 Іст 79-ій вулиці, о годині 7-ій вечора. В програмі передбачені доповіді Михайла Терпака й о. С. Сабола, ЧСВВ, про народовецьку літературу Закарпаття 1830-1920 рр. і 1920-1940 рр., як теж рецитації поезій Зореслава у виконанні Т. Кардашинець.

● **Наукове Засідання Філологічної Секції НТШ з доповіддю проф. Яра Славутича** про „Українську участь у міжнародному Конгресі назвознавців у Флоренції 1961 року" відбудеться в суботу 3-го червня ц. р., о год. 6-ій вечером в залі НТШ при 302-304 Вест 13-та вул. у Ню Йорку.

Українець в складі канадійської делеґації на міжнародну конференцію рільничих продуцентів

Вінніпеґ, Ман. — В половині травня ц. р. відлетів літаком до Лондону Іван Стратійчук з Ріджайни, відомий кооператор в західній Канаді і голова сільської організації Саскачеванського Пшеничного Фонду. Після чотирьох днів у Великій Британії Іван Стратійчук, як член канадійської делеґації, виїхав до Юґославії на міжнародну конференцію рільничих продуцентів, що триватиме 14 днів у місті Дубровнік. Після конференції канадійська делеґація вибереться в подорож по Юґославії, щоб оглянути цікавіші сільські і міські осередки та краєвиди. Іван Стратійчук вибрав для себе Боснію й Герцеґовину, де живе певне число українців. Канадійську делеґацію очолює Г. Г. Генам з Оттави, президент і завідуючий директор Канадійської Федерації Рільництва. В 1945 - 51 роках він був президентом організації Міжнародної Федерації Рільничих продуцентів, яка цього року скликала конференцію в Дубровніку. На конференції заступлених коло 30 країн із п'яти континентів. Канадійська делеґація, включаючи її голову, складається із 12 членів. Це переважно діячі кооперативного руху. Із Юґославії Іван Стратійчук в складі канадійської делеґації поїде до Совєтського Союзу і відвідає Україну.

Вступайте в члени УНСоюзу!

„Веселий Вечір" — Пласт-Прияту в Елизабеті, Н. Дж.

Милою несподіванкою для громадян Елизабету був „Веселий Вечір", заімпровізований Пластприятом, який відбувся в залі УНДому 26-го лютого. Громадянство було приємно здивоване доброю програмою. Виконавці працюють в будні дні, а на підготовку мали мало часу. І виконавці були вдоволені, коли побачили заповнену залю публікою.

Заля робила миле враження. Чистенька, упорядкована, вона немов говорила: „Бачите, і ми старші еміґранти даром не сиділи". На вечері явилися батьки і діти, пластуни, новики, доростаючі кандидати на новиків — діти.

Багато причинилася до успіху вечора добра конферансьєрка Миколи Понеділка. Він підчеркнув, що мило заскочений кількістю громадян, які прийшли численно „укультуризуватися", та поставили вище „Веселий Вечір" над телевізію, де на „реслінґу" один одного душить.

Програма імпрези складалась з „двійок". Були два виступи пластової оркестри „Темпо", два скечі, „Жартівниця" та „Конскрипція", два виступи квартету „Романів", гумористичний монолог Степана Магмета, і скрипкове сольо проф. Тритяка. Програму переплітали гуморески п. М. Понеділка, що своїм гумором надавав вечорові погідности, а авдиторії насолоду.

Вечір започаткувала веселим віршованим вступом в імені Пластприяту п. Галя Магмет. Вітала гостей та п. М. Понеділка, передаючи конферансьєрку в його надійні руки.

Пластова оркестра „Темпо" у складі пп. Юрія Коваля, Ігоря Олиниця, Богдана Кряка, і Юрія Граба відограла „Рушничок", „Гуцулку Ксеню" та В'язанку вальсів. Оркестранти грали з бравурою.

Скечі „Жартівниця", в якій виступали: п. Галя Магмет, Михайло Мельничук, Степан Магмет та Богдан Бемко, та другий скеч „Конскрипція", де в ролі селяники виступав п. Степан Магмет, а як конскрипційний комісар Богдан Бемко, своїми комічними ситуаціями викликували сальви сміху аж до сліз. Аматори вив'язались повністю зі своїх роль, авдиторія висловлювала їм признання гримучими аплявзами.

Квартет „Романів" при акомпаньяменті бандури відспівав бездоганно „Сонце низенько", лемківську пісню „Ой спала я на сіні" в обробітці п. Р. Левицького, чардаш „Ой, сусідко" та „танґо Львів" — композиція проф. Р. Левицького, Виконання з відповідною мімікою було вдатне, підходило вповні під загальний настрій веселого вечора. Виконавцями були: пп.: д-р Роман Граб, Богдан Бемко, Роман Левицький та Роман Яськів.

Веселив публіку повним гумору монологом Степан Магмет.

Проф. Тритяк відограв віртуозно при фортепіяновім акомпаньяменті свого сина Юрка „гумореску "Дворжака і „Чардаш" — Брамса.

„Веселий Вечір", закінчив п. Понеділок, дякуючи зібраним на сцені виконавцям за їх труди, а вони розпрощалися з розентузіязмованою публікою відспіванням „Добра ніч". Публіка ще раз нагородила їх оплесками.

Всі розходилися вдоволені. Імпреза була не лише вдатна, вона принесла нові пляни на дальшу працю в громаді.

Треба висловити аранжерам імпрези: виділові Пластприяту на руки голови п. Р. Яськова, панству д-рам Олі і Р. Грабам, панству Магметам і всім, що не жаліли труду і часу на відбування проб належне признання і подяку. Хотілося б частіше бачити такий „веселий вечір".

В. Б.

Загальні Збори Окружної Ради СУА в Ню Йорку

26-го лютого в домівці 64-го Відділу СУА відбулись загальні збори О. Р. На збори прибула містоголова Централі СУА Стефанія Пушкар і Лідія Бурачинська, ред. „Нашого Життя". Голова О. Р. Леся Різник, відкрила збори.

До президії вибрано Ярославу Зарицьку на голову, Марію Демидчук на секретарку.

Відчитано протокол з минулих загальних зборів, опісля були звіти управи і референток. Голова Леся Різник, обговорила діяльність О. Р. на протягу останнього року. Вказала на деякі недомагання. Секр. Зофія Серафим звітувала зі своєї ділянки, а скарбничка Марія Ржепецька подала присутнім точний звіт із фінансів. Після управи, слідували звіти референток: імпрезової — Анни Кізими, орг. — Катрі Пелешок, сусп. опіки — Аполонії Книш, зв'язкової — Іванни Бенцаль і пресової — Марії Демидчук. Після звітів розвинулась дискусія, в якій забирали слово: І. Бенцаль, ред. Л. Бурачинська, Процюк, М. Турко, І. Падох.

Після дискусії голова Контрольної Комісії Марія Білозор поставила внесок на уділення вотум довір'я всім звітодавцям. Після того голова виборчої комісії Марія Турко відчитала намічену управу і референток О. Р. на слідуючу каденцію. Вибрано одноголосно: голова — Ірина Падох, містоголова — Катря Пелешок, секр. — Галя Гошовська, скарбничка — Марія Карпевич, культ-освітня — Лідія Котлярчук, виховна — Ірина Качмарська, організаційна — Катря Пелешок, сусп. опіка — Аполонія Книш, імпрезова — Марія Турко, пресова — Марія Демидчук. До контролі: Леся Різник, Марія Марусевич, Анна Кізима, Анна Свенсон і Ярослава Зарицька. Вільні члени: Марія Ржепецька, Марія Ганка.

Остання точка зборів — це був плян праці на біжучий рік. Слово забрала відпоручниця Централі СУА Стефанія Пушкар, містоголова СУА. Вона зясувала присутнім ціль нашої організації поза рідними землями, згадала про жіноче об'єднання і його велику ролю і закликала присутніх до більш інтензивної праці і віри у власні сили. Ми рішили іти в глибину, починаючи працю над членством, а головно над дітворою і над вихованням провідниць нашого жіноцтва. Є в пляні СУА, говорила п-ні Пушкар — створити етнографічний музей в Ню Йорку, над чим мусить попрацювати О. Р. крім того — Дім для старших жінок, також плянується вишкіл добровільних працівниць є сусп. опіці. Найближчим нашим завданням на терені Ню Йорку є виховний семінар для матерей, яким має зайнятися культосвітня комісія С. Ф. Ж. О. Цю справу реферувала п-ні Лідія Бурачинська. До О. Р. на терені Ню Йорку ввійшло багато нових сил, треба надіятись, що, праця Окр. Ради піде жвавішим темпом.

Марія Демидчук,
прес. реф.

Як усмирити невральгічні терпіння

Хворі на НЕВРАЛҐІЮ, повинні знати, що їхні болі можуть бути усунені. Запалення нервів, що доводять Вас до несносимих мук, докучливих болів рук, рамен, плечей, ніг й інших частин тіла, спричинює терпіння, що від докучливої недиспозиції доводить прямо до аґонії. Хворі часто пригноблені тим нещастям в розпуці, без надії на яку-небудь допомогу. Тепер є корисна формула, яка влегшує болі і робить Вас більш життєрадісним, тоді, коли природа бореться за знормалізування умовин. Не терпіть більше, ані хвилини, без випробування цього. Шліть цей вирізок з повним ім'ям і адресою до KINGSLY CO., на подану адресу і одержите відворотною поштою 100 таблеток Antro, за які заплатите поштареві тільки $ 3.65, при доставі. (Тут включені всі поштові і C.O.D. оплати). Пишіть до:

KINGSLY CO., Dept. 8
Peekskill, N. Y.

● ПРАЦЯ ●
● HELP WANTED MALE ●

LATHE HAND ENGINE
Цілковитий досвід.
Самостійна праця.
SUPREME
EV 8-3738
Mr. Bienstock

● НАПРАВКИ ●

ВСІ ЧАСТИ до направи печей вуглевих, ґазових, нафтових огрівачів парою й гарячою водою, як також усякі нові печ можете дістати в
STOVE MFRS CORP.,
182-186 Mulberry Street,
Newark 1, N. J.

● VACATION - RESORTS ●

ДО ВИНАЙМУ
Гарне БОНҐАЛО,
2 кімнати, піч, огрівання, всі меблі, посуда і все що потрібне в хаті. Гарний сад і город. Рент на ціле літо $100.00. Прошу писати:
Mr. Toni NIEDZIELSKI
P. O. Box 166
Egypt, Pa.

Так це правда... Повний відпочинок Ви можете мати в пансіоні для дорослих
"WELLINGTON COTTAGE"
в горах Кетскіл. Там не почуєте крику дітей, бо для дітей є окрема оселя, віддалена на 3 милі, де вони відбувають цілі вакації під опікою своїх родичів за оплатою від $85.00 вгору. Дзвонити вечорами кожного дня, крім суботи:
Телеф.: BU 8-3066 або писати:
D. & M. KULYNYCH
1010 5th Avenue — NEW YORK 28, N. Y.

● REAL ESTATE ●

Доми — Інвестиції — Морґеджі
НАГОДА ДЛЯ БИЗНЕСМЕНІВ!
● QUEENS — LIQUOR-STORE — при головній вулиці, річний торг $60,000, добра екзистенція для родини. Ключ $26,000.
● BAR and RESTAURANT — GRILL (рівнож QUEENS) — тижневий оборот $700. Ключ $6,500.
● OZONE PARK, Woodhaven — недалеко української церкви, 2-род. ДІМ, 5 і 5 кімнат, з городом і ґаражем, 1 бл. до сабвею. Ціна $18,500.
● Там же: нові 2-род., мур. ДОМИ, всі з гарним городом і ґаражем. Ціна від $29,000 вгору.
● FLUSHING — мурований РАНЧ, 6 кімнат, гарний, великий город і ґараж. Ціна $23,000.
● BROOKLYN — 17-род., мур. ДІМ, мешкання по 4 бакс. кімнати, річний рент $7,500. Ціна $30,000.
● 3-род., мур. ДІМ (без огрівання). Ціна $9,000.
КУПУЙТЕ ТІЛЬКИ ЧЕРЕЗ ФАХОВІ БЮРА!
UNITED REAL ESTATE CO.
В. КУЗЬМИНСЬКИЙ
170-13 Hillside Avenue — JAMAICA, N. Y.
Tel.: OL 8-6330

Засновано 1920 р. Tel.: AL 4-8779
„КОВБАСНЮК АҐЕНЦІЯ"
НОТАРІЯЛЬНЕ БЮРО
286 E. 10th Street New York 9, N. Y.
● ВСІ РОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ;
● ПОСЕРЕДНИЦТВО ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ;
● ВІЛЕТИ НА КОРАБЛІ І ЛІТАКИ ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТУ;
● ВСЯКІ ІМІҐРАЦІЙНІ СПРАВИ;
● ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ И АЗІЇ.
Міжнародні поштові перекази.
Віра КОВБАСНЮК-ШУМЕЙКО Антін ШУМЕЙКО
ГОДИНИ:
10:00 рано до 7:00 веч.; Субота: 10:00 рано до 1:00 по пол.

ВЕСЕЛКА
ЖУРНАЛ
ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ
з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „СВОБОДА" заходами Українського Народного Союзу.
Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури.
РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА становить у ЗДА $4.00
у інших країнах — РІВНОВАРТІСТЬ ТІЄЇ СУМИ.
Ціна окремого числа — 40 центів.
Адреса:
"SVOBODA" — "VESELKA"
P.O. Box 346 — Jersey City 3, N. J., USA

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЧЕРВНЯ 1961:

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд 155, в год. 7:00 веч., в залі УНДому, при 760 Стейт вул. — Управа повідомляє, що на Зборах буде видача дивіденди та справа прогулянки на Союзівку в дні 16-го липня ц. р. —І. Будник, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ЧЕРВНЯ 1961:

ST. JOSEPH, Mo. — Піврічні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 355, в год. 2:00 по пол., в церковній залі. — Управа.

Посмертні згадки

Андрей ВОРОБЕЛЬ — довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 6 УНСоюзу в Hastings on Hudson, N. Y., упокоївся в Бозі дня 13-го квітня 1961 року. Покійний народився 1898 р. в селі Одрехова, пов. Сянік, Зах. Україна. Покійний полишив у смутку дружину Катерину, сина Теодора, доньку Марію, 3 сестри та 4 внуків. Похорон відбувся 17-го квітня ц. р., з церкви св. Арх. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й., на цвинтар св. Йосафата. — В. Й. П.!
А. Вовк, секр.

Ігнат БАБЯК — член Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 57 УНСоюзу в Коговз, Н. Й., упокоївся в Бозі в дні 1-го травня 1961 р. Покійний народився 1891 р. в селі Глядичів, Зах. Україна. До Америки прибув 1908 р. Покійний був примірним членом Б-ва і брав активну участь у громадському житті. Полишив у смутку дружину Марію, 2 синів та 5 внуків. Похорон відбувся 4-го травня ц. р., з пох. заведення до української кат. церкви св. ап. Петра й Павла, де, при великій участі Родини, Знайомих і Членів Б-ва, Покійного поховано на цвинтарі св. ап. Петра і Павла. — Вічна Йому Пам'ять!
С. Р. Мацюк

Юстина БАНАХ ЧУДАКЕВИЧ — довголітня членка Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 117 УНСоюзу в Ню Йорку, померла на удар серця в дні 21-го травня 1961 р. в Ню Йорку. Покійна народилася в 1899 р., в селі Гнильче, повіт Підгайці. Полишила у смутку чоловіка, 2 замужні доньки та 2 внуків. Похорон відбувся із пох. заведення П. Яреми. — Вічна Їй Пам'ять!
С. Кучма, предс.

Катерина ГРИЦИШИН — довголітня членка Відд. 204 УНСоюзу в Ню Йорку, померла 26-го травня 1961 р. Покійна народилася 1900 р., в селі Дуліби, пов. Стрий, Зах. Україна. Полишила у смутку мужа Івана, 2 доньки: Віру й Адріянну, 2 сестри та 6 внуків. Похорон відбувся 31-го травня 1961 р., з пох. заведення П. Яреми до церкви св. Володимира, при 14-ій вул., а опісля на цвинтар Оливна Гора. Нюйоркська громада з болем серця відправадила на цвинтар заслужену членку на народно-церковній ниві. — Вічна Їй Пам'ять!
В. Гасій, секр.

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550 New York City
Іван Франко
„УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ"
драма — 3 L.P. платівки в альбомі $12.50

● ДО ВИНАЙМУ ●

5-кімн. ПОМЕШКАННЯ
на першому поверсі.
Центральне огрівання, гаряча вода, лазничка — до винайму зараз. Місячно: $68.00 на Clifford Place, Brooklyn Дільниця Greenpoint.
Кликати вечорами від год. 6:00
Tel.: EV 3-8634

ДО ВИНАЙМУ
5 КІМНАТ
Гаряча вода + лазничка. $50.00 місячно. 1-ий поверх. На Ґрінпойнт в Брукліні. Телефонувати по 9:00-ій вечора:
EV 3-3060

● FARMS FOR SALE ●

ФАРМА на ПРОДАЖ
114 акрів орної землі і лісу, хата в дуже доброму стані, модерна стайня на 50 коров, інші будинки в доброму стані. 18 дійних коров, 2 ялівки, 1 бик, фармерська машинерія. Ціна дуже приступна, половина готівкою, а решта на догідні сплати. Прошу голоситись на адресу:
Theodor UHRYN
R. D. 1 Randal, N. Y.
Lansing Rd.
Phone: Glen, N. Y. 440

● MISCELLANEOUS ●

Перероблені
МАШИНКИ
ДО
ПИСАННЯ
англійські, ціна $25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові приряди. Потрібно аґентів.
ALL LANGUAGES
TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

ЯКЩО ВИ Є ПОНАД 50 р. І ВАШЕ ВОЛОССЯ Є СИВЕ
прочитайте це.
Ви будете виглядати молодше, якщо притемните своє волосся. Але не фарбуйте, тому що виглядатимете неприродно і не здурите тим нікого. Що ж тоді робити? Уживайте модерну методу (не фарбування), яка притемнює сиве волосся таким делікатним способом, що люди будуть думати, що це Ваш нормальний кольор. Надзвичайно легко вживати самому в себе в хаті. Ніхто не потребує знати Вашої таємниці. Цікаво? Отже вишліть цей вирізок зараз на подану внизу адресу і одержите відворотною поштою дві (2) пляшки світової слави NUVIDA, чудодійний плин, що притемнює сиве волосся без фарбування. Платіть поштареві тільки $5.00 при доставі. Шліть своє ім'я і адресу до:
TRYSAN CO., Dept. 700,
PEEKSKILL N.Y.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА І ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 4655. Нова небезпека — левоподібна тварюка.

Тарзан змагався, аж поки не знайшов відкритого місця на дивному ворогові і тоді витягнув ніж, щоб вбити...

Але його удар був стриманий риком ззаду, що все заглушив...

Де стояв інший продукт фантастичних джунґлів... Левоподібна тварюка з дивовожними мов шабля зубами!